

Hebrew Bughunek K'eyahalhtuk Hubuts'un K'e'éduguz

K'an 'et degha nus dzin hoh Yak'usda buYe' 'en be newhulh yalhtuk

¹ Hoh da lhat 'ink'ez lhelhts'un na'a, niz haóodanzut, Yak'usda ba nus whunilh'en, 'en hubugha netsuhda hezulh, 'en Yak'usda hubulh yaílhtuk. ² 'Aw 'et njan dek'elh'az dzin hoh Yak'usda buYe' 'en be nelh yaílhtuk. 'En zeh 'uja be'aBá ndai yit'i, 'i ts'iyawh bube'ildzun tele, 'et whuz na'a be'aBá yutl'ahó'ai. BuYe' 'en be 'uja ts'iyaintsuk 'uhóonla. ³ 'En zeh 'int'ah be'aBá ye dézti, 'i newhunelhtan. 'Ink'ez be'aBá dant'ah, 'et buYe' 'en soo ts'ah'un yundult'ah. Ndai 'uhóonla, bughunek ulhtus, 'i be yalhtuk, 'i be ndulhcho hoontun. 'En dich'oh 'uja, nelubeshi 'i ts'iyawh neba yuna'dalhde. 'Et hukw'elh'az yak'uz ts'ih ndun degha nus ncha, 'en nalhnih ts'ih yughu nátl'adeda. ⁴ 'Et huwa ndunnah lizas huba 'o nus ncha 'int'ah. Ndi boozi bugha ídelts'ut, 'i lizas buboozi ba 'o nus dézti ho' 'int'ah. 'Et nduhóolcho hoh bugha ndoh 'int'ah.

Yak'usda buYe' 'en lizas hubugha ndoh 'int'ah

⁵ Ndez na'a njan ndúhoont'ah, Yak'usda 'aw 'il-hunuh lizas 'et nduchaoobudíníl, "Nyun suYe' 'unint'ah.

'Et huwa k'an 'et dzin suYe' sinli, whuz na'a nyoozízi." 'Ink'ez njan chah Yak'usda 'utni,

“En ba 'aBá tesdle

'ink'ez si suba 'uYe' tele.”

6 'Ink'ez 'udechoo whuzdli, Yak'usda doo chah
ndi yun k'ut nítelhtelh hoh 'et ndutni,

“Yak'usda bulizas,

'en ts'iyawh hits'u teni' noolhdzin.”

7 'Et dulizas bughu yalhtuk hoh njan ndutni,

“Bulizas nilhts'i k'una'a 'obinla.

'En hiba 'uhut'en 'uhint'ah 'ink'ez kwun nudúnat,
'i k'una'a hubulhtsi.”

8 'Et whunts'ih buYe' yughu yalhtuk hoh ndez
na'a 'et ndutni,

“O Yak'usda nts'e hoh hubudayi cho inli, 'et 'i 'ilhuz
wheni 'int'ah.

'Ink'ez ts'ah'un na'a k'une' whutel'en.

9 Ts'ah'un 'uhoont'ah zeh hukw'entsi'.

'Uk'únucha'ust'en, 'i buts'u dítnik.

'Et huwa O Yak'usda, nYak'usda ndi khe,

'i dune be ba ts'odelhti,

'i bugha budzi hoont'i,

'i nyulh dune ba nus lhai be nyúlhlho.”

10 'Ink'ez 'udun chah bughunek 'i 'uk'e'edúguz
hoh 'et ndutni,

“Moodihti nyun 'udechoo whe'whudit'en 'et
whuts'un, ndi yun inla.

Nyula be yaz chah 'uhóonla.

11 'I ts'iyawh hoolah whutéleh, 'et whunts'ih nyun
'ilhuz wheni 'int'ah.

Ndai inla, 'i 'ants'i naih jut 'ulhieh teh whuz
na'a 'uwhtenilh.

12 'Ink'ez nahiyits'uz, 'i k'una'a lhenántetelh,
'ink'ez 'uyoo natedle.

'Et whunts'ih nyun whuz na'a zeh 'et ndint'ah.

Nye naooduzuk 'et 'aw whulátahchahóolah,”

Yak'usda 'et ndi yúlhni.

13 'Et whunts'ih Yak'usda bulizas 'aw 'ilhunuh whunts'i njan nduchaoobudíníl,
“Nch'a hudetni ts'iyawh nke hubuk'ut natelyis mba hubutelhtsilh.
'Et whuts'un 'et duhóoja t'eh,
nalhnih ts'ih suzih tanda.”

14 'Et ndez na'a njan dúhoont'ah, ndunnah lizas, 'en nudúdeh 'ink'ez be ne'úst'en 'uhint'ah. Yak'usda whébalh'a 'et t'eh ndunnah ndi bé uzdujih, 'i nuhts'ite'alh, 'et huba neba ne'hut'en 'uhint'ah.

2

Ndi 'ilhuz be ts'ukhutena, 'i bulazdootnih gunih

1 'Et huwa Yak'usda bughunek ndet whulh úzdants'o, 'et soo ts'ah'un na'a ts'uhotun 'ink'ez nedzi yuh nits'ú ho'alh. 'Et nduchats'inil t'eh, 'et sih bulazdootni. 2 'Et hoh da ndai khunek lizas, 'en be Yak'usda ba yahálhtuk, 'i khunek ts'iyawh 'ilhuz wheni 'utni. 'Ink'ez ndunnah ndi khunek hidutéts'o hukwa cha'nízun 'ink'ez k'uhiyeyus, 'en hoontsi' k'una'a huba k'elha whuzdli. 3 'Ink'ez ndi whe uzdujih, 'et hooncha ho' hoont'ah. 'Et ts'iyawh neba 'ants'i 'uhoont'ah t'eh, 'et t'eh 'en buk'una'a neba k'elha whutele. Nemoodihti ndi yun k'ut nuséya, 'et whuts'un ndi whe uzdujih howu yalhtuk, 'ink'ez ndunnah ndan hidants'o, 'en ndi khunek ts'iyawh whunehunelhtan 'et ts'ah'un 'uhoont'ah. 4 'En lhat hoolhtus huwa 'ét'en tune' hust'en, 'ink'ez nts'e na'a Ndoni hukwa' ninzun k'una'a hubutl'a hó'ai, whuz na'a ndunnah 'i be neyulh yahalhtuk, 'en Yak'usda hubulh 'ut'en hoh whunéhunelhtan daja nehudáni 'et ts'ah'un 'uhoont'ah.

Yak'usda buYe' 'en lizas 'astl'iyaz degha nyoh 'ant'e

⁵ 'Et njan howu yats'ulhtuk ndi k'an 'et, 'i yun 'i buk'uzdutélhts'i huwa, neba whuz de whélts'ulh, 'et Yak'usda 'aw lizas dune k'une'hool'en 'uhoot'e chaoobudínil. ⁶ 'Et whunts'ih 'udun chah 'uk'e'éduguz hoh 'et ndutni,

“Dune di hinli ho' hint'ah?

Yak'usda di ka bughu nuní ninzut?

K'us dune ye' di ka bughu ni tanle?

⁷ 'Astl'iyaz huba lizas degha nyoh 'int'ah silhtsi inle.

Degha nus ncha silhtsi 'ink'ez hoh dezti,

'et hubutl'aho'ai.

Ndai nyula be 'inla,

'i ts'iyawh huwandoh 'int'ah bughu ooní'ai.

⁸ Ts'iyaintsuk buke yah niníla yuMoodihti wule ka.” 'Ink'ez ndi buke yah neníla, 'i 'aw hoonliyaz be'et cha'ínel. 'Et whunts'ih t'ets'oninzun 'awhuz ts'iyaintsuk buke yah nicháskat.

⁹ 'Et whunts'ih ndun 'astl'iyaz huba lizas hubugha nyoh 'int'ah yulhtsi, 'en uznilh'en. Sizi 'en 'int'ah. Dzuh nusuzut hoh dazsai, 'et huwa degha nus ncha yulhtsi 'ink'ez hoh dezti, 'et chah yutl'ahó'ai. 'Et whuz na'a Yak'usda ye unzoo, 'i be ts'iyannah ba dazsai.

Yak'usda buYe' 'en bugha lhanah Yak'usda ba 'uduní' dudulya huzdli

¹⁰ 'Et be'aBá 'en bugha ts'iyaintsuk 'uhoont'ah, 'ink'ez ts'iyaintsuk buts'un hahonkat. Lhanah hubuzkeh, 'en Sizi whudézi, 'et hubutl'a óote'alh hukwa' ninzun. Sizi 'en whezdutejih 'et neba netsuh nusíya 'int'ah. 'Et huwa Yak'usda 'en

buba ts'ah'un 'uhoont'ah hoh Sizi dzuh nusuzut,
'et 'i bugha ts'ah'un 'ulya suli yulhtsi. ¹¹ 'Et
ndun Yak'usda buba 'uduní' dudulti, 'ink'ez ndun-
nah Yak'usda ba 'uduní' dudulya chah nuwheni
ts'iyawh lhulhugha zeh 'uts'int'ah. 'Et Sizi 'aw
hukwaya chailah hoh sulhutsinkah nélhni. ¹² 'Et
whuz na'a be'aBá ndi yúlhni hoh njan ndutni,

“Nyoozi 'uwuhulhni,

'i bugha sulhutsinkah hubudutésnilh.

Yak'usda buba 'ilhunahuwúdulh hubutah,
mba whudutéllhti hoh mba tesjun.”

¹³ 'Ink'ez doo chah ndez na'a njan ndutni,
“Si, but'aníuntestan.”

'Ink'ez doo chah zeh ndez na'a chah ndutni,
“Njan si 'ust'ah.

Ndunnah 'uskekhah Yak'usda sugha óobuninla,
'en chah ts'iyawh sulh 'úhint'ah.”

¹⁴ 'Et nuwheni yinkak dune ts'inli neyust'e 'i
'uskai bulh 'úlya. 'Et huwa Sizi Gri buyust'e
nuwheni nek'una'a 'int'ah. 'Et hoh lhdulalhgus
k'ut neba dazsai, 'i be ndun yé datetsah, ye ulhtus,
'i yít'i, 'en yuch'a' nilhde, 'en netsudule 'int'ah.

¹⁵ Ndunnah ndi yun k'ut hukhuna, 'en dzin totsuk
dahútetsah whe húnuljut, 'et huwa netsudule dude
'ulhna ubulhtsi, 'en ts'iyawh Sizi Gri lhdulalhgus
k'ut huba dazsai, 'et 'en bugha whuch'a neba
whuladetnik. ¹⁶ 'Ink'ez 'aw Sizi Gri lizas hubula'
tet'ilh huwa ilah whusainya, 'et k'us Abraham ts'u
háinde, 'en hubula' tet'ilh, 'et huwa whusainya.

¹⁷ 'Et huwa dudulhutsinkah k'una'a ts'iyaintsuk
whuz na'a dune k'una'a 'oolneh huba' hoont'ah.
'En huba náwhulnuk degha nus dezti tele, 'et hoh
Yak'usda ba hubugha te'ninzun 'ink'ez 'aw hubula

dootnih ghait'ah. 'Et whuz na'a Yak'usda huba ne'ut'en. 'Et huba dazsai huwa lubeshi 'ulh'en Yak'usda huba 'un whutoolhdelh, 'et t'eh soo cho hubuka naítet'ilh. ¹⁸ 'Et neMoodihti Sizi Gri, lhat hoh 'óolhdzai, 'et huwa dzuh nusuzut. 'Et huwa ndunnah óolhdzai, 'en nts'e na'a hubula' tet'ilh t'ewhuninzun.

3

Christ, 'uYe' k'una'a hoh be'aBá bukoo huwole

¹ 'Et huwa sulhutsinkah, nuhwheni Yak'usda bube'ildzun ahli, 'et yak'uz ts'un ndi khunek ts'un whúlhni soo ts'ah'un hukw'u na'a ndi yun k'ut doolhúts'i ka, 'et nuhwheni cha hubugha whutel-hchulh. 'Et huwa nuhwheni ts'iyawh Christ, Sizi ts'utni, 'en zeh bughunek ghéhtan 'ink'ez 'en k'una'a 'ooh't'e. 'En whel'a 'int'ah, 'ink'ez be neba 'alha 'uhoont'ah, 'et huba neba náwhulnuk degha nus dezti unli. ² 'Et whuz na'a Yak'usda 'utaháyalhti. 'Et huwa nts'e na'a yuts'u hukwa 'utni, 'et ts'iyawh lhaóodinla. Nts'e na'a Yak'usda Moses bukoo datet'ilh 'et yuts'u hukwa' ninzun, ts'iyawh lhaóodinla. Sizi Gri 'en chah Moses k'una'a 'int'ah. ³ Nts'e na'a 'uhoont'ah ndan bukoo 'uwuhulh'en, 'en koo huwa nus dezti 'int'ah, 'et whuz na'a Sizi Gri Moses degha nus dezti 'int'ah. ⁴ 'Et koo totsuk lhelhyoo 'uhóonla, 'et whunts'ih Yak'usda 'en zeh ts'iyaintsuk 'uhóonla. ⁵ 'Ink'ez Yak'usda bukoo ts'ih Moses 'en huba ne'úst'en unli, 'ink'ez Moses ts'iyawh lhaóodinla. 'Et whuz na'a 'en bugha ts'iyaintsuk lhaóodutetneh, 'et t'eh nts'e na'a Moses dat'en inle, whunenulhtun Yak'usda dawhútenilh t'ets'ontezeh. ⁶ 'Et whunts'ih Christ, 'uYe' k'una'a hoh be'aBá bukoo huwole. 'Et

ndai buka tsi ts'úhooli, 'i nedzi nduk soo cho
'uts'udóolhti, 'ink'ez but'aníuznootan, 'ink'ez degha
nus dzin whuts'un soo cho ts'oontun t'eh, 'et sih
bukoo whut'i ts'inli hoh 'uts'int'ah.

Nuwheni chah whulachats'udoosnih ts'oole

⁷ 'Et huwa Ndoni 'alha 'utni hoh ndez na'a njan
ndutni,

“K'an 'et dzin Yak'usda bughunek dahts'o t'eh,

⁸ khun nuhdzi doolhts'un gunih!

'Et whuz na'a 'uhóoja hoh da ndunnah sch'a detni,
'aw skacha'hunízun.

'Et huwa ndi dzin dune Yak'usda 'en hiyóolhdzai, 'i
hiyúlhni.

'Et nts'e dune chahóot'ih,

'et whuz na'a 'uhóoja.

Khun nuhdzi 'aw 'en buk'ah ts'ih 'oohleh gu-
nih!

⁹ 'Et whuz na'a nuhtsuhda suhóolhdzai inle.

Dit lanezi (40) naooduzuk, 'et ndúwhulyez hoh
se' 'ut'en k'ah honilh'en.

¹⁰ 'Et huwa ndunnah, 'en hubulh hunlhuch'e,

'ink'ez njan dudúzni,

'ahoolhyez hubudzi yuh tinta' huwhulh'ih

'ink'ez se' 'ut'en k'ah 'aw t'ehonízun.

¹¹ 'Et huwa hubulh hunlhuch'e hoh butsu
nahuzíya 'et njan dudúzni,

“Ndet dune nalyis huba 'aw dahóodelh
ghait'ah,” ni.

¹² Sulhutsinkah nuhwhenich'oh soo cho
huwahli! Nuwheni nuhtah bulunah tulih
nuhdzi tink'us 'int'ah 'et 'aw nuwhuba 'alha'
cha'hóot'ah. 'Et huwa Yak'usda ndun 'ilhuz
wheni 'int'ah, doo ka sih 'en buch'a naoolhú'ah.

¹³ 'Et whunts'ih dzin totsuk, 'awhuz khahna da,
'et ts'iyawh lhba nus whunoolht'uk hoh lhula

'oohdut'en. Doo ka sih lubeshi be naniht'a t'eh, nuhdzi duts'un wule. ¹⁴ 'Et 'udechoo whuts'un Christ buk'úne' ts'ut'en, 'et whulatah whuts'un whulh ts'uzyin t'eh, 'et sih Christ be 'ut'en k'ah 'i chah nuwheni be ne'ut'en ts'uzdli. ¹⁵ 'Et whuz na'a 'uk'une'úzguz hoh 'et ndutni, "K'an 'et dzin Yak'usda bughunek dahts'o t'eh, khun nuhdzi doolhts'un gunih! Ndunnah Yak'usda ch'a yahalhtuk 'aw 'en buk'una'a 'ooht'en gunih."

Dune chahoot'i ts'ih húdelhts'i, huba 'alha cha'hóot'ah, 'et huwa ndet Yak'usda butsu hoozi, 'aw dahóoya ghait'ah

¹⁶ 'Et bulunah ndunnah Yak'usda bughunek dántso 'ink'ez 'et whunts'ih hich'a detni. Moses yun k'ut Egypt ts'ih hanaóobanla, 'en 'uhint'ah, 'et whunts'ih 'aw ts'iyannah whuz na'a nducháhus't'en. ¹⁷ Ndunnah nduhut'en, 'en dit lanezi (40) naooduzuk nduhóolhyez hoh Yak'usda hubulh whúske? Ndunnah 'en dune chahóot'ih ts'ih lubeshi hílhchoot, 'et huwa whuz yahadla. ¹⁸ 'En 'uhint'ah Yak'usda bughunek hik'unucha'it'il, 'et huwa ndez na'a Yak'usda butsu hoozi, ndet hoh Yak'usda nalyis, 'aw dahóoya ghait'ah. ¹⁹ 'Et huwa ndez na'a whuts'odul'eh, ndunnah ndan huba 'alha cha'hóot'ah, 'et huwa ndet Yak'usda butsu hoozi, 'aw dahóoya ghait'ah.

4

Yak'usda yunéyah 'en 'et nahutelyis 'et huba whuz'ai

¹ Nuwheni njan Yak'usda nalyis nets'u hoozi, nuwheni nuhtah 'aw tulih chawhulhchulh. 'Et huwa nuwheni ts'iyawh whéznooljut huba'

hoont'ah. ² 'Et 'alha 'en buk'una'a nuwheni chah ndi khunek unzoo, 'i be nelh yaintuk. 'Et whunts'ih ndi khunek be nelh yaintuk, 'i 'aw chahidits'il, 'aw huba 'alha cha'hóonil 'et huwa. 'Aw bubeni tachaoodikulh. 'Et huwa 'aw bula cha'whudínil. ³ 'Et nuwheni ndunnah huba 'alha 'uhoont'ah, nuwheni njan Yak'usda nalyis nets'u hoozi negha whútelts'ulh. 'Et whunts'ih ndunnah huba 'alha cha'hoot'ah, 'en ndez na'a 'et Yak'usda ndo búlhni,

“Hubulh hunlhuch'e hoh hubuts'u nahuzíya,
ndet nalhúyis, 'aw dahóodelh ghait'ah.” 'Et whunts'ih nts'e 'udechoo whe'whudit'en ndi yun 'ulya da, hoh da 'et dude 'ut'en lháidinla.

⁴ 'Et 'ilhun Yak'usda bughunek 'uk'une'usduguz, 'et skwunlai 'o 'at whulh natdzin (7) whuneodalh'i hoh ndez na'a njan ndutni, “Yak'usda ts'iyawh dude 'ut'en lhaidinla 'ink'ez skwunlai 'o 'at whulh nat dzin (7) 'et nalyiz.” ⁵ 'Ink'ez ndi dustl'us 'et whuz na'a ndutni, “Nts'e na'a but's'u nahuzíya dune nahutelyis, 'aw dahóoya ghait'ah.”

⁶ Ndunnah ndi khunek unzoo, 'i 'udechoo yudánts'o, 'en 'aw hoh da hik'únucha'it'il. 'Et huwa ndet nalyis, 'et 'aw dachahiyal. 'Et whunts'ih bulunah, 'en 'awhuz hubugha whútelts'ulh ho' hoont'ah. ⁷ 'Et huwa Yak'usda 'et 'ilhut dzin 'uhoont'ah neba 'udun nióoni'ai. “K'an 'et dzin whudezulh,” 'et 'uhoont'ah. 'Et sa hukw'elh'az 'et Yak'usda David be yailhtuk hoh njan ndutni,
“K'an dzin 'et bughunek dahts'o t'eh,

khun teh nuhdzi doolhts'un gunih!”

⁸ 'Et ndun Joshua hiyúlhni, 'en Moses k'edanya, 'en Israel ts'un hainzut Yak'usda nalyis, 'et hubugha óote'alh t'eh, 'et Yak'usda hukw'elh'az

'udun dzin whudézi 'aw doo chah 'o 'un howu yaoolhtuk ghait'ah. ⁹ 'Et huwa t'ets'onínzun Yak'usda 'awhuz nahutelyis, 'et huba whuz'ai. ¹⁰ Ndez na'a njan dúhoont'ah, ndan Yak'usda nalyis bugha whults'ut, nts'e na'a Yak'usda be 'ut'en lhaidinla, 'en chah whuz na'a zeh be 'ut'en lhadinla.

'Et Yak'usda bughunek khuna ho' 'int'ah, 'ink'ez hoolhtus túne' 'ut'en

¹¹ 'Et huwa Yak'usda budune nahulyis, nedzi ndulhcho 'i be whuz na'a zeh ts'uhólhchoot. 'Et 'aw ndúchats'ust'en t'eh, 'et t'eh ndunnah 'uk'unucha'ust'en whuz na'a nuwheni chah 'en buk'una'a zeh tinta' ts'ote'alh ho' hoont'ah. ¹² 'Et Yak'usda bughunek khuna ho' 'int'ah 'ink'ez hoolhtus túne' 'ut'en. 'I ndi 'utes cho lhch'az buk'a hoonli, 'i whunts'i 'on nus huba nus khundenyin ho' 'int'ah. Ndez na'a njan dúhoont'ah, 'utes cho nets'un lhghu nunádez'a 'ink'ez neghe 'i ndi chaztet'us, 'et whuz na'a Yak'usda bughunek nezul 'ink'ez neyégha lhk'eítelelh. Nedzi yuh hoh daja uzninzun 'ink'ez nts'e na'a dáztet'ilh hukwa' ts'ut'en, 'et ts'iyawh whunénulhtun. ¹³ 'Ink'ez ndai ndi yun k'ut 'uts'ulh'en, 'i 'aw 'ilhuk'i Yak'usda buch'a ntest'i, 'i hoolah. Ts'iyaintsuk whunilh'en, 'ink'ez 'i k'una'a ts'et niooninkat li'int'ah. Yak'usda 'en dats'ét'en, 'et ts'iyawh nduzduténilh ho' hoont'ah.

Nenáwhulnuk degha nus dezti negha te'ninzun

¹⁴ 'Et huwa 'ilhunuh náwhulnuk degha nus dezti neba 'int'ah. 'En 'uja yaz nduhoolcho whutuh lhuséya. Sizi, Yak'usda buYe' 'en 'int'ah. 'Et huwa ndet neba 'alha 'uhoont'ah, ts'iyawh duts'o cho

ts'uhotun. ¹⁵ Nenáwhulnuk degha nus dezti, 'en ndunt'ah ho' 'int'ah. Ndai be laits'it'ah 'i bulh 'ilho negha te'ninzun dats'int'ah t'ooninzun. 'En lubeshi bu'et 'int'ah, 'et whunts'ih 'en chah nuwheni nek'una'a ts'iyaintsuk tink'us óoneh hukwa 'óoldzih inle. ¹⁶ 'Et huwa Yak'usda bukw'usúda cho dézti, 'i whuz de ye únzoo, 'i negha yú'aih. 'Et huwa 'aw whechats'uniljut hoh whuz uztooya. 'Et whuz de negha te'ninzun, 'ink'ez whé nets'un unzoo, 'et nduwhulcho hoh ts'otélhchulh. 'Et whuz na'a 'en ba ndi yun k'ut uzdelhts'i, ndet nela 'ewhuduténilh 'et negha óotelts'ulh.

5

Nawhulnuk degha nus dézti dant'ah tele

¹ 'Et ts'iyannah náwhulnuk degha nus dezti hubulh dedowh hubutahayálhti, Yak'usda but huba nitéyalh ka. 'Et huwa 'uyoon hubulubeshi bugha 'et huba Yak'usda bukw'uzdai k'ut huwa t'aih hidutélhk'un 'ink'ez ndai Yak'usda higha hiya'aih huba Yak'usda bukw'uzdai ts'un wheyúlih. ² Ndan Yak'usda yuk'una'a t'echahonízun 'ink'ez tink'us 'ahét'ilh, 'en bugha nagoostlíyaz ne'bulh'en, dich'oh chah lhat hoh lait'ah 'et huwa. ³ 'Et huwa nts'e na'a 'onghoh hubulubeshi k'elha huwa íte'alh, whuz huba wheyú'aih, 'et whuz na'a 'en whunts'i dich'oh dulubeshi ba huwa íte'alh, 'i chah whuz wheyá'aih. Whuz na'a ndót'en huba' hoont'ah. ⁴ 'Et nts'e na'a náwhulnuk degha nus dezti hulhih, 'aw dune dich'oh 'et nduhóoneh ghait'ah. 'Et whunts'ih nts'e na'a Yak'usda Aaron 'ut'ahayalhti, 'en k'una'a zeh 'uyoon náwhulnuk degha nus dezti 'utahaóoltelh huba' hoont'ah.

Christ 'en 'ilhuz wheni náwhulnuk degha nus dezti 'int'ah

⁵ 'Et whuz na'a zeh Christ, 'en chah 'aw náwhulnuk degha nus dezti 'ududooltsilh ghait'ah. 'Et whunts'ih ndun yadáni, 'en 'et ndi yúlhni, “Nyun SuYe' 'unint'ah.

K'an dzin whuz na'a SuYe' nyuzíhlsi.”

⁶ 'Ink'ez 'udun chah 'uk'e'éduguz hoh ndutni, “Ndun Melchizedek, nts'e na'a náwhulnuk 'int'ah, nyun chah 'en k'una'a 'ilhuz wheni náwhulnuk inli.”

⁷ Hoh dá Sizi Gri ndi yun k'ut nuseya, 'et be'aBá 'en ye ulhtus, 'i yít'i, 'et hukwa' ninzun t'eh datétsah whuch'a yutelhyih, ndez na'a Sizi Gri yuts'u tenadédi. Tube budzi tel'en 'ink'ez bunatsul too hoonli hoh Yak'usda yuts'u tédudlih yula 'ooneh ka. Be'aBá yudélhti, 'et huwa yudánts'o daja ni 'et.

⁸ BuYe' yinli 'et whunts'ih ndet dzuh nusúzut, 'et hoh yuk'úne' 'út'en hodel'i. ⁹ 'Et huwa 'uja ts'ah'un 'ulya suli. 'Et huwa ndunnah hi'úne' 'ut'en, 'en 'ilhuz wheni hudujih, 'et hubugha óoni'ai. ¹⁰ 'Et whuz na'a Yak'usda ndi boozu yugha idé'ai hoh ndi dáni, “Ndun Melchizedek nts'e na'a náwhulnuk degha nus dezti 'int'ah, nyun chah 'en k'una'a 'ilhuz wheni náwhulnuk degha nus dezti inli.”

¹¹ 'Aw 'et lhat ndun whuzduténilh, 'et whunts'ih nedutéhts'o nuhwhuba 'ants'i hoonli. 'Et huwa neba howa whúlna hoh ndi khunek ts'ah'un na'a t'ewhunoozhéh k'una'a nuhwhuts'útni.

Ndunnah Yak'usda bughunek hiyoozélhts'ai tahodeznih 'en 'ants'i 'uskehyaz nduhúlt'ah

¹² 'Et k'an 'et dune hoodulh'eh wahle huba' hoont'ah, 'et whunts'ih soo 'udechoo be whuts'odul'eh, 'i Yak'usda khunek daja ni, 'et

bulunah, 'en doo chah zeh nduhóolcho hoh whunanohodutelh'eh huba' hoont'ah. K'an 'et 'uskehyaz k'una'a 'uts'oo 'i zeh buk'e khahna, 'aw ts'iyi duts'un, 'i ilah. 'Et whuz na'a 'ahja. ¹³ 'Et ndunnah 'uts'oo zeh k'e dune hinli, 'en ndi Yak'usda bughunek ts'ah'un 'int'ah, 'et dzuh nt'ehoninzun. 'Awhuz 'uskehyaz hinli 'et huwa. ¹⁴ 'Et whunts'ih ndi ts'iyi duts'un, 'i hinchah uba' yint'ah. 'En ndunnah hoodul'eh howun nuni hunuzut, 'en 'ink'ez hik'une' 'ut'en 'et hubeni ulhtus 'ulheh, 'en 'uhint'ah. 'En unzoo 'ink'ez ntsi' bulh t'ehinínzun.

6

*Yak'usda bughunek buts'odool'eh.
Hukwachats'unízun t'eh tube howa 'óodli ho'
hoont'ah*

¹ 'Et huwa ndi 'udechoo Christ bugha hodulhú'eh, 'et zeh hodoolhú'eh gunih, 'et 'o 'un chah hodoolhú'eh. 'Et sih soo ts'ah'un na'a lhadulya k'una'a 'ooht'e. Ndi 'udechoo whuts'odel'i, 'et koo bukw'uwuhuz'ai, 'i ndúlt'ah, 'ink'ez 'i nuwhenich'oh 'aw 'uyoo na'ts'ooleh hukwa cha'uznízun. Ndi 'udechoo whuts'odel'i, 'et ndez na'a njan dúhoont'ah, ndai 'uts'alh'en, 'i 'ants'i 'et 'uhoont'ah, 'aw nela ooneh ghait'ah, 'i ts'iyawh buch'a náts'ool'ah. 'Et nts'e na'a 'uhoont'ah Yak'usda neba 'alha 'int'ah, 'et chah. ² 'Ink'ez nts'e na'a dune too be 'úl'en. Nts'e na'a 'uyoon dune k'ehúdilnih chah, 'ink'ez 'et nts'e na'a 'uhutenilh dune yahadla tah dinahudutédalh. 'Ink'ez nts'e na'a 'ilhuz neba nahutedeh whuz uztedulh. ³ 'Et whuz na'a Yak'usda netl'ahó'ai t'eh, 'et sih ndet soo ts'ah'un na'a lhadulya uzteleh. ⁴ 'Et ndunnah

Christ bugha hohudul'eh 'ink'ez t'ehonínzun, ndi yak'uz howat'aih, 'i hiyílhchoot 'ink'ez Ndoni chah buyídinda. ⁵ 'Ink'ez Yak'usda daja ni, 'et dalzoo, 'i chah hiyílhchoot, 'ink'ez ndet ye úlhtus, 'i whuz de whélt's'ulh, 'et chah t'ehonínzun. ⁶ 'Et ndunnah ndunt'ah 'et Yak'usda ch'a nahusdel t'eh, 'en nts'oh dahoont'ah whunts'i, 'aw doo chah whuz na'a dudzi nahodunoolelh ghait'ah. Ndunt'ah dich'oh Yak'usda buYe' lhdulalhghus k'enáhiyilhti li'hiyulh'en, 'ink'ez ts'iyannah nalh highudloh. ⁷ Whunulh'en, 'et tube cho nawhúlhtih t'eh, haníyeh ba hoonzoo. 'Ink'ez ts'iyaintsuk ts'uyi, neba hanúlhyeh. 'Et whuz na'a Yak'usda nets'un unzoo. ⁸ 'Et whunts'ih, 'i yun whus 'ink'ez 'ut'an untsi', 'i zeh haníyeh t'eh, 'et t'eh 'aw hoonliyaz chailah ho' 'int'ah. 'Et huwa bukacha'ts'unízun. K'at lih t'eh ts'iyawh uzdutélhk'un. 'Et soo cho howu ni óohtan!

Yak'usda buba ne'ts'ut'en 'aw whunaoodoolnah ghait'ah

⁹ Nuhk'ets'intsi', nuhwheni ndi khunekti be ndun whuhts'utni, 'et whunts'ih Yak'usda ch'a nasahdel chahlah, 'et neba 'alha 'uhoont'ah. 'Et k'us be uzdujih, 'i bugha 'o nus hoonzoo hukw'u na'a 'uteht'ilh, 'et neba 'alha 'uhoont'ah. ¹⁰ Dune Yak'usda bube'ildzun, 'en nuhwheni buba ne'hút'en ahli ínle, 'ink'ez 'awhuz whuz na'a nduht'en. Nuhbe 'ut'en 'ink'ez Yak'usda tube buk'ehtsi' hoh aht'en, 'et ts'iyawh Yak'usda whunilh'en. Yak'usda ts'ah'un na'a zeh 'int'ah, 'et huwa 'aw whunaoodoolnah ghait'ah. ¹¹ 'Et 'ilhunah ahli hoh 'et whulatah whuts'un, nuhdzi ndulhcho, 'i be whuz na'a 'et ndóht'en, 'et nuhwhuba hukwa' uzninzun. 'Et whuz na'a ndet

hukwa tsi hooqli, 'et nawh cha'hoot'ah nuhts'un whutekulh. ¹² 'Ink'ez tsi'dahtnik wahle gunih. 'Et ndai Yak'usda ye nets'u náhezya, 'et ndunnah bé 'alha 'uhoont'ah 'ink'ez sa huba whulh huzyin, 'en hubugha íte'alh whuts'un, 'et nuhwheni chah 'en buk'una'a 'ooht'en.

Yak'usda dich'oh nets'u hoozi Christ buka tsi ts'uholi, 'en 'int'ah

¹³ 'Et 'aw dune Yak'usda gha ndoh 'int'ah hoolah. 'Et huwa hoh da 'et ndi Yak'usda Abraham ye yuts'un náhezya, 'i dich'oh dudoozi be yuts'un náhezya. ¹⁴ 'Ink'ez Yak'usda Abraham yudáni, "Tube nats'un tézsoo. Si sugha nuts'u haínde hute-lai." ¹⁵ 'Ink'ez 'et whuz na'a 'uhooja. Yak'usda Abraham daja yudáni sa hoh whechaítsaz, 'et whunts'ih ye yuts'u náhezya, 'et bughá whults'ut. ¹⁶ 'Et ndet dune hoonliyaz hubugha 'uyoon dune yuts'un nahuteyeh t'eh, 'et ts'ah'un néhote'alh hukwa' huninzun, 'et ndan yugha ndoh 'int'ah, 'en boozi be ts'ah'un nehoho'alh huba' hoont'ah. ¹⁷ 'Et whuz na'a Yak'usda 'uja. Ndai hubuts'u yoozi, 'i bugha íte'alh. Ndai hubuts'u yoozi, 'i 'aw 'ats'un na'a na'hótneh ghait'ah. Soo ts'ah'un na'a t'ehonoozeh ba hukwa' ninzun, 'et huwa dich'oh buboozi be hubuts'un náhezya. ¹⁸ Yak'usda 'aw hots'it ghait'ah. 'Et huwa ndet howu yalhtuk 'ink'ez buts'un náhezya, 'et náwhult'ah 'aw 'ats'un na'a na'hotneh ghait'ah. 'Et huwa t'ets'oninzun Yak'usda 'aw nela dootnih ghait'ah. Nuwheni chah ndet hukwa tsi ts'úhooli, 'et ts'ohótun huba' hoont'ah. 'I bugha nedzi nduk ná'ut'ih. ¹⁹ Ndai hukwa tsi ts'úhooli, 'i nezul, neba bulh tat tsedez'ai li'int'ah. 'Et 'ilhuz duts'o 'ink'ez 'aw naghótnah

ghait'ah. 'Et njan hukwa tsi ts'úhooli, 'et huwa whúlh nat whuts'oh hukwa delhchooz 'et hukwuz tedulh. ²⁰ 'Et Sizi Gri 'uda 'uja netsuh nusíya, 'en whuz danínya. Melchizedek 'en k'una'a 'ilhuz wheni náwhulnuk degha nus dezti suli.

7

Melchizedek hubudayi cho degha nus ts'ah'un ne'ut'en

¹ 'Aw 'et ndun Melchizedek 'ilhun keyah Salem huwhútni, 'et whuhubudayi cho unli. Yak'usda ts'iyaintsuk huwhandoh 'int'ah, 'en bunáwhulnuk unli. 'Et whuz na'a 'uhóoja hoh, hoh da Abraham 'en whuz na'a lhanah hubudayi cho bulh lhedúghan 'ink'ez lhanah hángghan. 'Et hukw'elh'az dukeyah ts'ih náhutesdel hoh ndun Melchizedek, 'en Abraham yududezya hoh 'et ndez na'a Yak'usda ts'un yuba tenadédli, degha nus hoonzoo yugha hó'alh ka. ² 'Ink'ez ndunnah hubuhanghan ndai hiye 'ánt'e, 'i ts'iyawh huyílhchoot. 'Et ndi bulah, 'i 10% k'ah, 'i Abraham, 'en ndunnah Melchizedek tl'áyanla. 'Et Melchizedek boozi, 'i ndi 'int'ah, ts'ah'un na'a hubudayi cho unli ni, ni ho' 'utni. 'Ink'ez keyah Salem whuhubudayi cho chah unli. 'I be nedzi whudooghel hubudayi cho unli ni ho' 'utni. ³ Be'abá, 'ink'ez be'ama chah chahoolah. Ndun yuts'u haínzut, 'en chah chahoolah. Nkeda hooni, 'ink'ez nkeda dazsai hoolah. 'Et whuz na'a Yak'usda buYe' k'una'a 'ulya hoh 'ilhuz wheni náwhulnuk unli. ⁴ Ndun 'en Melchizedek nts'e na'a dune ncha unli, 'et howu nuní nuhzut. Netsuhda 'int'ah Abraham 'en lhanah yé dinzut, 'et whunts'ih ndai dune hikabuhanghan, 'i 10% k'ah,

Melchizedek tl'áyanla. ⁵ 'Ink'ez 'alha 'uhoont'ah 'i be, Levi hits'uh hainde, 'en zeh náwhulnuk hulhih. Yak'usda hubutl'a hó'ai hoh dune 10% k'ah hiyít'i, 'i nawhulnuk hitl'anáhiyoo'alh huba' hoont'ah. 'En Abraham ts'uh hahánde 'uhint'ah 'ink'ez bubulhutsinkah hinli, 'et whunts'ih 'en whuz na'a 'et nduhút'en inle. ⁶ 'Et Melchizedek 'aw Levi yuts'u hachaizulh, 'et whunts'ih Yak'usda, Abraham ye yuts'u náhezya, 'i yugha óoni'ai, 'ink'ez Abraham 'en 'uja 10% k'ah yutl'áyanla. 'Ink'ez Melchizedek, Yak'usda ts'un yuba tenadédli deggha nus hoonzoo yughá ho'alh ka. ⁷ 'Et nawh cha'hoot'ah ndan deggha ndoh 'int'ah unli, 'en duk'elh'ih 'int'ah, 'en ba tenadédli. ⁸ 'Et dez na'a 'et 'úhoont'ah, ndunnah Levi, 'en chah 'ants'i yinkak dune zeh 'uhint'ah, 'ink'ez whuz na'a zeh yahadlah, 'et whunts'ih ndi 10% k'ah, 'i chah whuz na'a zeh nahiyulhdzoo. 'Et Melchizedek, 'en 'int'ah 'ilhuz wheni khuna hiyúlhni, 'en 'uyinla Abraham 10% k'ah yugha yú'aih. ⁹ 'Et ndez na'a njan dúzdutenilh, Levi 'en 10% k'ah nalhdzoo 'int'ah, 'en whunts'i Abraham bughá Melchizedek 10% k'ah yugha yú'aih. ¹⁰ Whunulh'en, whutsuh da Melchizedek, 'en Abraham ghu ninya hoh, 'et Levi 'awhuz chawhusle hoh.

'Uyoon náwhulnuk whusatéyalh

¹¹ 'Et huwa ndunnah Levi ts'uh hahánde, 'aw 'en zeh dune ba náwhulnuk hulhih 'ink'ez 'en hubuggha Yak'usda bughunek netl'aída'ai, 'et whunts'ih 'en hubuggha ndet Yak'usda nets'u hukwa' ninzun, 'et ts'iyaintsuk lhachaóodusneh. 'Et whuz na'a ts'iyannah t'ehonózin huba' hoont'ah, 'uyoon náwhulnuk whusatéyalh. Ndun náwhulnuk

whusatéyah, 'aw Aaron nduchailt'ah. 'Ink'ez Melchizedek k'una'a ootedzi. ¹² 'Et ndet howa ndunnah zeh náwhulnuk hulhih, 'et Yak'usda lhk'enaóoda'ai t'eh, 'et bughunek butl'a ída'ai, 'et chah 'uts'un na'a na'whuténilh huba' hoont'ah. ¹³ 'Et ndun bughu yats'ulhtuk, 'en neMoodihti 'int'ah, 'en 'udooh dedowh hubuts'uh haínzut 'int'ah. 'Ink'ez ndunnah 'udooh dédowh 'aw náwhulnuk hoole ghait'ah. 'En Yak'usda bukw'uzdai k'ut 'aw hoonli hudóolk'un huba cha'hit'ah. ¹⁴ 'Et neMoodihti 'en Judah dedowh ts'ih haínzut 'int'ah, 'et ts'iyanah t'ehonínzun. 'Ink'ez 'en náwhulnuk huteleh hubugha, Moses 'aw howu yachaílhtih. ¹⁵ Njan 'o nus soo t'ewhuntehze 'et nuhts'u hukwa' nuszun, 'et Melchizedek k'una'a 'uyoon náwhulnuk whusatéyah t'eh, ¹⁶ 'et ye khuna, 'i be 'aw hoolah hiyoolhtsilh ghait'ah, 'et whuz na'a Sizi Gri náwhulnuk sulí. 'Et whunts'ih nts'e na'a Yak'usda bughunek be dune Aaron ts'ah hainzut hoh náwhulnuk tele, 'aw 'et huwa ilah. ¹⁷ 'Et whuz na'a Sizi Gri bughu Yak'usda bughunek njan ndutni, “Ndun Melchizedek, nts'e na'a hoh náwhulnuk unli, nyun chah 'ilhuz wheni náwhulnuk inli.”

¹⁸ 'Et ndez na'a njan dúhoont'ah, 'udechoo khunek butl'aidélt's'ut da, 'aw dune la'hoot'en ghait'ah. 'Et huwa Yak'usda 'udun niwhuní'ai. ¹⁹ 'Et ndai 'udechoo Yak'usda bughunek netl'aída'ai, 'i be 'aw dune soo lhadúlya hoole ghait'ah. 'Et whunts'ih hoonli hoh 'et 'o nus hoonzoo hukwa tsi ts'úholi. 'Et t'eh 'o nus Yak'usda begbah uzte't'ilh.

Njan 'et ndez na'a Sizi Gri náwhulnuk degha nus dezti neba unli

20 'Et Yak'usda dich'oh bughunek be Sizi Gri yuts'un náhezya 'et ndi dáni, “Nyun 'ilhuz wheni náwhulnuk inli.” 21 'Et whunts'ih ndunnah Aaron nawhulnuk Yak'usda 'aw whuz na'a buba nachahíyel hoh náwhulnuk huzdli. 'Et whunts'ih dich'oh ts'ah'un yuts'un náhezya, 'et huwa Sizi Gri náwhulnuk unli. 'Et whuz na'a Yak'usda bughunek 'et ndutni,

“Moodihti bughunek yutl'aída'ai,
dudeni 'aw 'ats'un na'a na'yooleh ghait'ah.
Melchizedek k'una'a nyun chah 'ilhuz wheni
náwhulnuk inli.”

22 'Et whuz na'a ndi k'an khunek nets'un lhaidinla, 'i, Sizi Gri neba dazsai, 'et 'i be nets'un whutekulh ho' hoont'ah. 23 'Et ndunnah náwhulnuk lhanah hinli 'et whunts'ih 'ilhunuh hinli hoh ts'iyawh yahadla. 'Et huwa 'aw 'ilhunuh 'ilhuz wheni náwhulnuk wule ghait'ah. 24 'Et whunts'ih Sizi Gri 'ilhuz wheni khuna, 'et huwa neba náwhulnuk unli, 'aw 'uyoon dune yuk'édooya hoolah. 25 'Et huwa ts'iyannah, 'en be bughah Yak'usda hiyeghah hutet'ilh, ts'iyawh 'en huba ye ulhtus, 'i yít'i hoh soo ts'ah'un na'a hubutelhyih ka. 'En 'ilhuz wheni khuna 'ink'ez neba tenadudli 'et huwa. 26 Njan 'et ndez na'a Sizi Gri náwhulnuk degha nus dezti neba unli. Lubeshi bughu hoolah, 'aw buk'eholts'it chah hoolah. 'Ink'ez tink'us 'uhoont'ah 'aw hoontsolyaz whunts'i buk'uz chawhést'en. Lubeshi 'ulh'en hubulh 'ut'en inle, 'et whunts'ih 'aw 'en buk'una'a ndi yun k'ut chaidal. 'Ink'ez buch'a nasja. 'Ink'ez 'en yak'uz whanus dézti sulí. 27 'Aw Lizwif huba náwhulnuk degha nus dezti hubunduchaílt'ah. Ndunnah nawhulnuk dzin totsuk hedich'oh hubulubeshi

ba Yak'usda bukw'uzdai k'ut 'uhudélhk'un. 'Et hukw'elh'az dudulh dune ba Yak'usda bukw'uzdai k'ut 'uhudélhk'un. 'Et whunts'ih k'an 'et Sizi Gri ts'iyannah ba dich'oh 'et 'ilhuh zeh 'ink'ez 'ilhuz wheni nelubeshi k'elha dazsai. ²⁸ 'Et dune bulubeshi bugha lahít'ah 'et whunts'ih ndai hoh da Yak'usda khunek netl'aída'ai, 'i be dune náwhulnuk degha nus dezti nahutedle. 'Et ndai Yak'usda bughunek Moses yuk'une'úzguz, 'i buk'elh'az, Yak'usda buYe' 'en bugha nets'un nahezya náwhulnuk degha nus dezti tele. 'En 'int'ah, buYe' 'en 'ilhuz wheni soo 'et lhadulya suli.

8

Sizi k'an 'et náwhulnuk degha nus dézti unli hoh dude 'ut'en k'ah huwaghúna

¹ 'Aw 'et njan daja uzdani, soo ts'ah'un na'a t'ewhunoozhaz nuhts'u húkwa 'uzninzun, nuwheni neba náwhulnuk degha nus dezti ts'it'i, ndun yak'uz k'us úncha, 'en bukw'usúda cho dézti, 'i nalhnihts'ih yughu nátl'adede. ² Ndi ndai bun cho neMoodihti nené'ai, 'i ts'ah'un na'a 'uhoont'ah. 'I 'aw dune ilah neni'ai. 'Et huwa 'udéni bun bet whubez, 'et degha nus whudézti ts'ih, 'et chah Sizi Gri neba ne'ut'en. ³ 'Et ndunnah náwhulnuk degha nus dézti hinli, 'en Yak'usda bukw'uzdai k'ut 'udelhk'un 'ink'ez hoonliyaz Yak'usda bugha hoo'alh huba' hoont'ah. 'Et whuz na'a ndun dune bughu yats'ulhtuk, 'en chah hoonli huwa oo'alh huba' hoont'ah. ⁴ 'Et lhanah nawhulnuk ndi yun k'ut, 'en nts'e na'a Moses bughunek k'una'a, 'et whuz na'a 'et nduhút'en. 'Et huwa Sizi Gri 'awhuz ndi yun k'ut usda t'eh, 'aw da náwhulnuk chailah wule. ⁵ Ndunnah bun cho t'ah ts'ih dune huba

ne'hut'en t'eh, 'et ndi bun cho 'et yak'uz whuz'ai,
'et whunduhúl'en ho' hut'en. 'I yak'uz dahoont'ah
'et whunduhúl'en li'hut'en. Hoh da Moses bun
cho nité'alh hoh, Yak'usda yudáni, “Nts'e dzulh
k'ut bun cho nitélts'ulh whunyunelhtan, 'et
wheni bughá ne'tant'en, 'i mba 'usdla, 'i k'una'a
'onleh. 'Et nts'e na'a whúnyunelhtan, nduhóolcho
hoh whuz na'a 'onleh!” ⁶ 'Et whunts'ih Sizi Gri
ndunnah 'o nus soo huba ne'út'en suli. Ndi dega
nus hoonzoo khunek nets'u lhaídinla, 'i, 'et huwa
Sizi Gri 'en hubéguz unli. Yak'usda 'o nus hoonzoo
k'una'a nets'ú hoozi, 'et whuz na'a neba 'uhóonla.

K'andit khunek nets'u lhaídinla

⁷ 'Et njan khunek 'udechoo khunek hubuts'u
lhaídinla, 'i huba hoolhtus, 'aw hik'unecha'ít'il.
'Et huwa 'i bugha dune Yak'usda nalh ts'ah'un
cha'hit'ah. 'Et huwa doo chah whulh nat nets'u
nahezya. ⁸ 'Ink'ez Yak'usda, 'en ts'iyawh hukwa'
hubudáni. 'Et whuz na'a bughunek 'uk'e'edúguz
hoh njan ndutni,

“Sih soo zélhts'ai, 'ilhudzin whuz de whélts'ulh,
'et whusawhélts'ut t'eh,
'et Israel hubuyun k'ut húdelhts'i,
'ink'ez Judah hubuyun k'ut húdelhts'i, 'en chah
njan k'andit khunek huba lhaídutesdlilh.

⁹ Hoh da dunnah 'udechoo khunek huba
lhaíusdla,

'et whulh nat 'aw hukw'u na'a cha'whutést'il.
'Et hoh da hubula ílhchoot
'ink'ez Egypt yun k'ut hukw'u nabutéla.

'Et whunts'ih sughunek 'aw chahiyílhchulh,
'et huwa hubula desnik.

¹⁰ Et hukw'elh'az Israel buzkehkah soo
k'andit,

- 'i khunek huba lhaídatesdlilh.
Ndez na'a ndótet'ilh, suk'ah ts'ih 'et hubeni
taóodutesdleh,
'ink'ez hubudzi k'ut chah 'uk'e'tesgus.
'Ink'ez si hubuYak'usda tesdleh,
'ink'ez 'en sudune hutele.
11 Hoh t'eh ts'iyawh 'ilhunuh hinli hoh 'uskehyaz
'ink'ez ye 'un hudedoh bulh 'ilho, Si
t'esontezeh.
'Et datést'ilh,
'et huwa hubéghah whut'i,
k'us dudulhutsinkah 'aw 'ilhunuh whunts'i,
doo chah zeh 'neMoodihti bugha hoodulh'eh!
hudooni huba cha'hoot'ah.
12 'Et dáhoont'ah 'aw ts'ah'un cha'hust'en t'eh,
'et huwa bugha té'unteszeh.
'Ink'ez hubulubeshi 'ink'ez sk'unúcha'ust'en,
'et 'i ts'iyawh 'o 'un 'aw huba whunaoolhunih
ghait'ah."
13 'Et huwa Yak'usda ndi soo k'andit khunek
neba lhaídinla, 'i howu yailhtuk, 'et dája ni hoh
ndutni, 'i bugha njan 'udechoo khunek huba
lhaídinla, 'i 'aw hoh cha'hoot'ah suli, 'et huwa
Yak'usda neba lhk'enaooda'ai, 'ink'ez 'udechoo
khunek huba lhaídinla 'aw 'o 'un buk'une' ts'oot'en
ghait'ah.

9

Hoh da bun cho 'ulya

- 1 'Ink'ez njan 'udechoo khunek huba lhaídinla, 'i
be wheóobunelhtan nts'e na'a nawhulnuk Yak'usda
ba ne'hóot'en huba' hoont'ah. 'Ink'ez ndet bun
cho 'uhuhóonla, 'et Yak'usda ts'un teni' hunalhzin
'uhoont'ah. 2 'Ink'ez bun cho be 'uhóolya, 'et ndez
na'a njan dúhoont'ah. 'Udechoo whabez ts'ih, 'et

skwunlai 'o 'at nankoh (7) kwun buk'udezk'un, 'i 'et sukai. 'Ink'ez kw'uzdai lhes buk'úyuzdla, 'i nul'en, 'i chah 'et sukai. 'Et njan 'udechoo whabez ts'ih, 'et whudézi 'uhoont'ah. ³ 'Et 'o ni whulh nat whuts'uh hukwa' delhchooz, 'et dega nus whudézi ho' 'uhoont'ah. ⁴ 'Et whabez ts'ih kw'uzdai 'i ndulhcho 'i bunat gold be 'ulya, 'i 'et sukai. 'Ink'ez 'i k'ut bulut sooltsun, 'i hidélhk'un. 'Ink'ez ndi chunkhelh cho, 'i chah bez ts'ih 'ink'ez yoo'az ts'ih, 'i bunat ndulhcho gold be 'ulya, 'i chah 'et sukai. 'Ink'ez Yak'usda khunek huba lhaídinla, 'i buchunkhelh 'int'ah. 'I bez ts'ih gold 'oosa' chah be sa'ai. 'Et ndi gold 'oosa', ndi lhes manna hiyulhni, 'i bé yuz'ai. Aaron butuz, ndi tuz 'i 'int'ah, 'ut'an buts'un haínalhyi inle, 'i chah be ídeztan. 'Ink'ez ndi lanezi khunek netl'aída'ai, 'i tse k'ut 'uk'une'úsduzuguz, 'i chah be ídez'ai. ⁵ 'Ink'ez ndi chunkhelh cho k'ut, ndunah Cherubim hubuts'útni, 'en hube Yak'usda yé dezti t'ets'oninzun, 'et huwa ndi chunkhelh 'i k'ut 'uhint'ah. But'agha whutus lht'aghútnaih hiyulhtsi, 'i t'ah, 'et 'i k'ut 'uskai yuk'unédelht'ik hoh Yak'usda soo cho nets'u náítoot'en ka ts'uwhútni. 'Aw ndi ts'iyawh howu yats'oolhtuk ghait'ah.

'Udechoo bun cho 'ulya, 'i buyah Yak'usda buk'uzdai k'ut hidelhk'un, 'i 'aw 'et hoh tinta' ts'unt'en neba 'un whutookat ghait'ah

⁶ 'Et ndi ts'iyawh nts'e hubula huba' hoont'ah, 'et nihíninla. 'Aw 'et 'udechoo whabez ts'ih 'et ndunah nawhulnuk, 'en dzin totsuk ne'hut'en. ⁷ 'Et whunts'ih náwhulnuk dega nus dezti, 'en 'iluh naooduzuk totsuk 'iluh zeh 'o ni whulh nat ts'ih nuyih. 'Uskai bu'et t'eh, 'aw whuz tooya ghait'ah.

'Et ndi 'uskai dich'oh duba chah 'ink'ez ndunah 'aw t'ehonizun hoh lubeshi hilhchukw, 'en huba chah, 'en ts'iyawh hubulubeshi huwa whuz Yak'usda nalh wheyúkaiah. ⁸ Ndez whuz na'a Ndoni whuneoodulh'eh, ndi bun cho 'awhuz 'et su'ai t'eh, 'et degha nus whudézi ts'ih, nts'e Yak'usda 'int'ah, 'aw whuz dats'óoya ghait'ah. ⁹ 'Et ndúhoont'ah, 'et huwa hoonli whuts'odul'eh huba' hoont'ah. Ndan Yak'usda ba huwa íte'alh, 'ink'ez Yak'usda bukw'uzdai k'ut yudutélhk'un, 'en 'i be Yak'usda ba ne'tet'en, 'et whunts'ih 'awhuz buyuh ts'ih bugha nt'ets'onínzun* 'aw ts'ihnus lhadulya ho' hoont'ah. ¹⁰ 'Ants'i ndai hite'alh, hitetnilh, lhelhts'un na'a toonahuwhúgus, 'ink'ez ndai buyust'e ba ts'ah'un 'int'ah, ndi 'i ts'iyawh nus de k'an 'et Yak'usda ba ne'hutet'en, hoh t'eh huba whusawhútelts'ulh, 'et whuts'un, 'et whuz na'a 'uhoot'en whuba' hoont'ah inle.

Sizi Gri dich'oh buzkai be tinta' ts'unt'en neba hoolah whulhtsi

¹¹ 'Et whunts'ih Christ náwhulnuk degha nus dezti unli hoh whusainya. Ndet hoonzoo whusaóotekulh, 'en 'et negha whútelelh. Ndi bun cho degha nus ncha, 'i 'ink'ez 'o nus ts'ah'un na'a 'uhoot'ah, 'et hoh neba ne'ut'en. 'Aw dune ilah 'uyinla. 'Aw ndi yun k'ut ilah 'uhóolya. ¹² Sheep 'ink'ez musdusyaz bubuzkai, ndi degha nus whudézi ts'ih 'aw whuz whechayikal. K'us dich'oh duduzkai, 'i be degha nus whudézi ts'ih whuz whinya. 'Ilhuh zeh 'ink'ez 'ilhuz wheni, whuz whinya. 'Et ndúja hoh 'ilhuz wheni

---

* **9:9** Ndi khunek “Neyuh ts'ih huwa t'ets'oninzun”, 'i hoonli ts'ih'un na'a k'us tink'us 'uhoot'ah, 'i gha t'ets'oninzun, ts'utni ho' ts'utni.

nenaneonket. ¹³ 'Et ndunnah Moses be' dustl'us bugha dahúja 'et huwa 'aw bun cho su'ai ts'ih 'aw whuz hutoodelh ghait'ah, ndunt'ah musdus dune 'ink'ez sheep bubuzkai buk'ehídutelht'ih. 'Ink'ez musdus hidélhk'un, 'i bulez 'i buk'unuhítédzih, 'et whuz na'a Yak'usda nalh buyust'e 'aw chaditsun nahúdlíh. 'Et whuz na'a 'et nduhúja t'eh bun cho su'ai, 'i whuz hutedulh. ¹⁴ 'Et whunts'ih Christ 'en dich'oh duduzkai, 'i be 'o nus dahóolcho hoh neyuh ts'ih bugha t'ets'oninzun, 'i 'et ts'iyawh neba whuna'alhde. Ndai 'uts'ulh'en, 'i 'aw nela 'oot'en ghait'ah, 'ants'i 'et 'uhoont'ah. 'Et huwa Yak'usda, 'en buba né'ts'oot'en huba' hoont'ah. Christ 'en 'uja 'aw hoonliyaz bulh chadí'ah hoh Ndoni ndun 'ilhuz whuts'un khuna, 'en be Yak'usda yutl'a'dudelti, neba datétsah ka. ¹⁵ 'Et huwa ndi k'an khunek neba lhaídinla, 'i 'et Christ 'en hubéguz neba unli. 'Et whuz na'a ndunnah njan 'udechoo khunek huba lhaídinla, 'i 'et hukw'úne' whút'en hukwa 'uhet'en, 'et whunts'ih lubeshi 'uhalh'en, 'en ts'iyawh lhdulalhgus k'ut huba dazsai 'et hoh njan 'udechoo khunek huba lhaídinla, 'i bugha lubeshi neba whulanaoodetnik huzdli. 'Et hoh ndunnah 'ilhuz wheni hudutejih ka hubuka' dani, 'en ndi k'an khunek huba lhaídinla, 'i hiyóolhchoot ka.

Dune hoonli khunek huba lhaidinla, 'en dune dazsai, 'et zeh butsi tékulh

¹⁶ 'Et dune hoonli khunek huba lhaidinla, 'en dune dazsai, 'et zeh butsi tékulh, whuz na'a 'uhoont'ah. ¹⁷ 'Et whunts'ih ndi khunek ba lhaidinla, 'i khuna whutah, 'et 'awhuz bube'ildzun unli ho' 'int'ah. ¹⁸ 'Et whuz na'a 'uhoont'ah, hoh da 'udechoo hoh Yak'usda ndi 'udechoo

khunek huba lhaídinla, 'et Yak'usda bukw'uzdai k'ut 'ink'ez dune buk'ut chah, Moses 'uskai be buk'eídilht'ik. ¹⁹ 'Et Yak'usda bughunek Moses yutl'aída'ai, 'i nts'e na'a 'uwhúlhni, 'et hubugha ts'iyawh Moses hubudáni. 'Et hukw'elh'az musdusyaz 'ink'ez sheep bubuzkai too bulh 'int'ah, 'i yílhchoot. Sbai bugha dúlk'un, 'i duchunyaz 'i hyssop hiyúlhni, 'i buzooschum, 'i yulaídalh'oo 'ink'ez ndi 'uskai yé tunayuzsi 'ink'ez Yak'usda be' dustl'us yuk'uné'delht'ik 'ink'ez dune chah, ts'iyawh buk'uné' delht'ik. ²⁰ 'Et ndoh búlhni, "Njan ndi 'uskai 'i be Yak'usda khunek nuhwhuba lhaídinla," ni Moses. ²¹ 'Ink'ez ndi bun cho, 'i chah, 'ink'ez tuz ts'ih ndai Yak'usda bé ba 'uwhut'en, 'i 'int'ah, 'i chah ts'iyawh, ndi 'uskai yuk'unídelht'ik. ²² 'Et Moses be' dustl'us 'i be 'ankw'us ts'iyaintsuk 'et ndi 'uskai 'i be whuz na'a chaditsun nahudleh. 'Et 'aw 'uskai buk'échadulht'ih t'eh, 'aw hubulubeshi ba hubuna'odeh ghait'ah.

Christ 'ilhuh zeh neba dazsai dáhoolcho ho' hoont'ah

²³ 'Et huwa ndi yun k'ut hoonli, 'i ndi ts'iyawh yak'uz sula, 'i ndult'ah ho' 'int'ah. Nts'e na'a Moses dát'en, 'et whuz na'a chaditsun suli. 'Et whunts'ih soo yak'uz ts'ah'un 'int'ah ndai 'et 'int'ah, dutsun wule whuch'a, 'i 'o nus hoonzoo be huwat'aih, hóle huba' hoont'ah. ²⁴ Christ 'en ndi yun k'ut njan bun cho bet, ndet k'us whúdezti, dune bula be 'uhuhóonla, 'aw 'et dachayal. Njan 'et 'ants'i yak'uz whunduwhut'en huwhulhtsi 'et huwa. 'Et k'us nduk yak'uz ts'ih whuz whenya. 'Et whuz na'a Yak'usda but neba nenínya. ²⁵ 'Et njan náwhulnuk

degħa nus dezti, 'en khunai buzkai be, naood-ezulh totsuk, njan degħa nus whudézi, whuz k'unádaih. 'Et whunts'ih Christ 'aw dich'oh lhat cho huwá dudóltelh ħaba cha'hóot'ah. ²⁶ 'Et ndúja t'eh, ndi yun 'ulya da whuts'un, k'an 'et whuts'un, 'et t'eh tube lhat da daootsah wule. 'Et k'an 'aw 'et ndi yun 'ustl'e' 'utenilh nilhdukwh whuzdli, 'et 'ilhuh zeh ndi yun k'ut nusiya, 'ink'ez neba huwa' dudulti. 'Et huwa whuz na'a nelubeshi neba yunaoodelhúnah. ²⁷ 'Ink'ez dune 'ilhuh zeh dahútetsah, whuz na'a 'uhóolya, 'et dahúzsai ħukw'elh'az 'et t'eh ħaba nahutedeh. ²⁸ 'Et whuz na'a Christ, 'en 'ilhuh zeh huwá' dudulti. 'Et whuz na'a lhanah ħubulubeshi ħubughu yílhchoot 'i yuk'elha dazsai. 'Et whunts'ih whulh nat, 'aw lubeshi bugħa ilah hoh whusanatedalh. 'Et k'us ts'iyannah ndunnah tube buka tsi hooli, 'en ħubunalhts'et be hóoduteltsilh, 'et ħudutejih.

10

Khunai Yak'usda bukw'uzdai k'ut hídelhk'un, 'i be 'aw ħubulubeshi ħubuna'doodeh ghait'ah.

¹ 'Et Moses yuk'e'ánguz dalzoo, 'i whuz hatekulh, 'et 'aw soo cho nduchanedinil. Ndunnah ndi khunek yuk'une' 'ust'en, 'en naooduzuk totsuk ndai huwa t'aih Yak'usda bukw'uzdai k'ut hidutéłhk'un, 'et whunts'ih 'aw Yak'usda nalh lhadulya uboolhtsilh ghait'ah. ² Lhadulya ħubutelhtsilh t'eh, ndai huwa t'aih, 'ustl'e' ħiyooleh ħaba' hoont'ah. 'Et doo chah ħubulubeshi ts'iyawħ ba ħubuna'dede t'eh, 'et siħ buyuh ts'ih bugħa t'ets'oninzun, 'i be t'ewħuntezeh. ³ 'Et whunts'ih naodezulh totsuk, ndai huwa t'aih, 'i be 'et hoh ts'iyawħ t'ehonínzun

'awhuz lubeshi hit'i. ⁴ 'Et musdus dune 'ink'ez sheep buzkai, 'i nts'oh dáhoont'ah 'et whunts'ih hubulubeshi 'aw 'i be hubuna'doodeh ghait'ah 'et huwa.

Christ buzkai 'i be zeh nelubeshi yuna'alhde

⁵ 'Et huwa nkeda Sizi Gri ndi yun k'eínya hoh, 'et njan ndutni,

“O Yak'usda ndai huwa t'aih

'ink'ez Yak'usda bukw'uzdai k'ut hidélhk'un,
'i ts'iyawh buka cha'nínzun.

'Et whunts'ih 'ilho yust'e 'i suba lhadinla.

⁶ Ndai Yak'usda bukw'uzdai k'ut lubeshi ba dézk'un,

'ink'ez 'et 'uyoo huwa hiyulih, chah,
'i ts'iyawh 'aw mba soo cha'ildzooh.

⁷ 'Et huwa 'et njan dúdusni,

“O Yak'usda ndi dustl'us sugha 'uk'une'zínuz 'et 'alha 'uhoont'ah.

Nyun hukwa' ninzun k'una'a tune'test'en, 'et huwa whusaíya.”

⁸ Njan ndutni hoh 'utni, “Ndai Yak'usda bukw'uzdai k'ut lubeshi ba dézk'un, 'i 'ink'ez 'et 'uyoo huwa hiyuli inle chah, 'i ts'iyawh 'aw mba soo cha'ildzooh,” 'et whunts'ih Moses be' dustl'us 'i bugha 'et nduwhut'en inle. ⁹ 'Ink'ez Sizi Gri njan chah ndutni, “O Yak'usda nyun hukwa' ninzun k'una'a tune'test'en 'et huwa whusaíya.” 'Et whuz na'a Yak'usda njan 'udechoo khunek huba lhaídinla, 'i hoolah yulhtsi. 'Ink'ez bulh nankoh khunek huba lhaídinla, 'i yuk'enaída'ai. ¹⁰ 'Ink'ez Yak'usda ndet hukwa' ninzun, 'et hoh 'ilhuh 'ink'ez 'ilhuz wheni Sizi Gri buyust'e be neba huwa' dudulti. 'Et whuz na'a 'uda bube'ildzun ts'uzdli.

Christ neba dazsai, 'et 'i be ndunnah 'utahalya, en ts'iyannah lhadúduya hubulhtsi

11 'Ink'ez ndi Yak'usda bukw'uzdai k'ut hidélhk'un, 'et dzin totsuk 'i zeh ndunnah náwhulnuk whusayulih. 'Ink'ez 'et whuz na'a zeh dune huba ne'hut'en. 'Et whunts'ih 'et nduhút'en 'aw hubulubeshi hubuna'doodeh ghait'ah. 12 'Et whunts'ih Sizi Gri nelubeshi k'elha 'ilhuh zeh 'ink'ez 'ilhuz wheni 'uja dich'oh huwá' dudulti. 'Et hukw'elh'az Yak'usda nalhnih ts'ih yughu nátl'adeda. 13 'Ink'ez k'an 'et 'et usda nket'ah 'uwhtenilh hoh yuch'a detni, 'en 'ants'i neke bukw'ut nályis, 'i k'una'a duke yuh nébutelhl, 'et huba ulh'i. 14 Ndunnah Yak'usda ba 'udun nibuninla, 'en huba Sizi Gri 'ilhuh zeh huwa dudulti, 'i be 'ilhuz wheni lhadúduya ts'uzdli. 15 Ndoni 'en chah whuz na'a 'et ndunélni. Hoh da 'et ndutni,

16 “NeMoodihti njan ndutni,

“Et hoh dzin hukw'elh'az ndi khunek huba lhaíusdleh,
'i 'uyoo 'int'ah. Sk'ah ts'ih budzi yuh chah newhudutes'alh
'ink'ez bubeni tah chah 'uk'e'tesgus.”

17 Hubulubeshi 'ink'ez 'uk'únuchá'hust'en,
'i ts'iyawh chah 'o 'un huba whunaoolhúnih ghait'ah.”

18 'Aw 'et ndai nelubeshi ts'iyawh neba whunaoodelhúnah, 'ink'ez 'aw 'o 'un nelubeshi ba 'udóolk'un ghait'ah.

Sizi Gri neba daja, khun teh neba nawh 'uhot'e gunih 'ink'ez soo cho ts'uhotun

19 'Et huwa sulhutsinkah, Sizi buz kai bugha tube nedzi hoonli hoh ndet dega nus whudézti

ts'ih 'ahoolhyez whuz uztedulh, 'et netl'ahó'ai.
20 'Et ndi ti, 'i k'ahoondit, 'ink'ez ts'ah'un na'a
'int'ah, neba whulhtsi. 'Et dich'oh neba dazsai, 'et
'i be ndi whuts'oh hukwadelhchooz, 'i neba lhch'a
yilhchoot. 21 'Ink'ez Yak'usda bukoo húdelhts'i,
'en huba 'en náwhulnuk degha nus dezti unli.
22 'Et huwa nuwheni चाह soo cho neba 'alha
'oot'e 'ink'ez nedzi ts'ah'un 'int'ah, 'i be whuz na'a
'ahoolhyez but's'úztooya. 'Ink'ez buz kai be 'uda
nedzi k'únidelht'ik. 'I be ndet neyuh ts'ih bugha
t'ets'oninzun, 'i whudutsun, 'et ts'iyawh neba
whuna'alhde. 'Ink'ez neyust'e too unzoo, 'i be
toonáyuzguz li'ts'oot'e. 23 Ndet buka tsi ts'úhooli, 'et
neba 'alha 'uhoont'ah ts'utni, khun teh neba nawh
huhot'e gunih 'ink'ez soo cho ts'uhotun. Ndun
nets'úhoozi, 'en 'aw nela dootnih ghait'ah 'et huwa.
24 'Et ts'iyawh lhghu nuní uznoozut 'et t'eh nus
lhts'un noolt'uk, 'et t'eh ts'iyana hubuk'ets'ootsi'
'ink'ez 'ut'en unzoo, 'i be hubula' ts'oot'en. 25 Nts'e
na'a 'ahoolhyez 'ilhunats'owúdulh khun teh whu-
lazdootnih gunih! 'Et bulunah 'ustl'e' hut'ih.
'Et whunts'ih 'aw 'et degha nus dzin whuz de
whélt's'ulh 'aw 'et neba nilhdukw suli. 'Et huwa
'o nus soo cho nus lhts'unoolt'uk hoh 'ahoolhyez
Yak'usda ba 'ilhunats'owódelh huba' hoont'ah.

*Ts'ah'un na'a 'int'ah, 'en be 'alha 'uhoont'ah, 'i be
ndi yun k'ut hudóolts'i*

26 'Et huwa 'udusni, khunek 'alha 'int'ah
t'ezninzun hoh ts'iyawh ts'ilhchoot, 'ink'ez
hukw'elh'az ts'ah'un na'a t'ets'onanzin t'eh, 'et
whunts'i 'aonilhka lubeshi ts'ilhchoot t'eh, 'et
nduts'út'en, 'aw be huwá t'aih, 'i neba cha'ít'ah suli.
27 K'us njan ndet neba nahutedeh, 'et wheoonujut

k'et 'aw uzdooni ghait'ah. Yak'usda ye hunilch'oh, 'i be neba nahutedeh. Ndi ye hunilch'oh, 'i kwun ulhtus k'et 'i be dulk'us li'utni, 'i k'una'a ndunnah Yak'usda ch'a detni, ts'iyawh 'i be huduték'un.

²⁸ Ndi Moses be' dustl'us k'ut 'uk'e'éduguz, 'i ndan n'un whutulhdelh, 'en nanah k'us tanah nalh 'et duhút'en t'eh, 'et t'eh be 'ugha te'nidzeh, 'i bu'et dahútetsah inle. ²⁹ 'Et ndez na'a 'o nus whutétsi'. Ndunnah Yak'usda buYe' 'ants'i yuba unli hoh yuk'unuya t'eh, 'ink'ez Sizi buz kai be k'an 'et khunek huba lhaídínla, 'i huwhut'i, 'et Yak'usda ba 'udun niobuninla, 'et whunts'ih ndi buz kai 'aw hoonliyaz huba chaíláh t'eh, 'et Ndoni 'en chah, 'en be ye unzoo, 'i buts'un haídults'uk, hich'a yalhtuk t'eh, 'et ndi ts'iyawh ndunnah whuz na'a nduhut'en, 'et 'o nus whéoonujut hoh huba nahutedeh. ³⁰ 'Et neMoodihti, 'en buk'ah ts'ih t'ets'oninzun. 'En 'utni, “Ndi be k'uznudzun, 'i si zeh hukw'elha whutelhsilh.” 'Ink'ez chah 'utni, “NeMoodihti dudune, huba nahuteyeh.” ³¹ Yak'usda khuna, 'en ndunnah hubuzkeh hinli 'et whunts'ih hich'a nalhúya t'eh, 'en wheoonujut hoh huba nahuteyeh. ³² 'Et whunts'ih nuhwheni whunalhúnih ndi khunek niz dakez daja hutni, soo cho t'eeonáhzun 'ink'ez ulhchoot. Hukw'elh'az tube cho dzuh nusahdeh 'et whunts'ih 'aw nuhwhuch'a cha'ílhoh. 'Et ts'iyawh 'aw whechátsaz hoh whutah lhusáhdél.

³³ Whulutah Yak'usda bugha ts'iyana h nalh dzuh nunóhuhulhdeh 'ink'ez nuhch'a yahalhtuk. Whulutah ndan whuz na'a Yak'usda dzuh nuhudeh, 'en buts'ú nidahyih. ³⁴ Hoh da tsak'esuhan'ai hoh sugha te'nahzun 'ink'ez sula 'aht'en inle. 'Et ndai aht'i, 'i 'ants'i nuhghu

hiyílhchoot 'et whunts'ih hoonáht'i. T'eeonáhzun nuhwhenich'oh 'o nus hoonzoo 'ink'ez 'ilhuz 'uhoont'ah, 'et yak'uz nuhwhuba whuzdla ho' hoont'ah. ³⁵ 'Et huwa be nuhdzi ulhtus khun whuladoohtnih gúnih! 'I bugha hooncha nuhgha whutelts'ulh. ³⁶ 'Et njan 'et ts'iyawh bula doohtnih gunih! 'Et Yak'usda nuhts'u hukwa' ninzun, lhaoodahla t'eh, 'et nuhts'u nahezya, 'et nuhgha óotekulh. ³⁷ 'Uda khunek 'et njan ndutni, "Et ndun whusatéyalh, 'aw sa ilah whusatéyalh.

³⁸ 'Et ndunnah ts'ah'un na'huja, 'en be 'alha 'uhoont'ah, 'i be hukhutena huba' hoont'ah. 'Et whunts'ih ndunnah k'ah na'huja t'eh, 'aw si huba hóst'i ghait'ah."

³⁹ Ndunnah dune Yak'usda huba 'alha' yint'ah 'ink'ez k'ah na'huja t'eh, 'en ndai Yak'usda bugha whúte'alh, 'aw hiyóolhchoot ghait'ah. Nuwheni 'aw 'en hubuk'una'a cha'ts'ít'ah. 'Et k'us nuwheni Yak'usda buba 'alha' yint'ah ts'inli, 'et hoh 'uzdujih 'uts'int'ah.

11

Be 'alha 'uhoont'ah, 'i be Yak'usda be 'ut'en k'ah nt'ets'onínzun

¹ 'Et ndai buka tsi ts'uhóoli, 'i be 'alha 'uhoont'ah, 'i be t'ets'onínzun neba whusaootékulh. 'Ink'ez ndi ndet chats'uwhes'en, 'et whunts'ih be 'alha 'uhoont'ah, 'i be t'ets'onínzun 'et whuzíla ho' hoont'ah. ² Ndi be 'alha 'uhoont'ah, 'i be ndunnah Yak'usda ba 'utsuh whudélhdzulh, 'en soo ts'ah'un na'a howu yahalhtuk. ³ Be 'alha 'uhoont'ah, 'i be zeh t'ets'onínzun Yak'usda daja ni, 'et hoh ts'iyaintsuk ndi yun k'ut 'ulya. Ndai chats'es'en,

'i whunts'i, bughunek 'i be ts'iyawh 'uyinla, 'i 'int'ah.

Yak'usda ndi yun 'uyinla hoh da whuts'un be neba 'alha 'uhoont'ah, 'i bugha zeh Yak'usda bunalh ts'ah'un 'uts'int'ah

⁴ Ndun Abel, 'en Yak'usda buba 'alha' yint'ah. 'I be zeh 'uja dulhutsin Cain 'en degha nus unzoo, 'i Yak'usda buk'uzdai k'ut yuba 'údalhk'un. Ndi huwa íni'ai, 'et Yak'usda hoonzoo k'una'a yughu yalhtuk. 'Et Abel dazsai hukw'elh'az whunts'i nts'e na'a daja, 'et bugha nelh yaintuk, Yak'usda nalh 'en ts'ah'un dune 'int'ah hutni. ⁵ Njan be 'alha 'uhoont'ah, 'i be zeh Enoch nts'e na'a Yak'usda yuts'u hukwa' ninzun, 'et 'uhóonla 'et whuz na'a bugha t'ewhunúdzun. 'Aw dachaitsal. Khuna hoh Yak'usda yak'uz wheyalhti. 'Et whuz na'a Yak'usda bughunek 'et ndutni, "Yak'usda yak'uz ts'ih whenáyalhti. Hoolah. 'Et huwa hiyulh 'uhut'en 'aw chahiyés'en suli." ⁶ Bé 'alha 'uhoont'ah, 'i bu'et t'eh, 'aw Yak'usda buba dzuh ts'oozoo ghait'ah. 'Et huwa ndunnah Yak'usda ts'un hutedulh hukwa' huninzun t'eh, Yak'usda hoonli ho' hoont'ah, 'et huba 'alha' hot'e huba' hoont'ah. 'Ink'ez soo ts'ah'un dudzi huwa' hooli hoh hik'ah ts'ih hukwa hítes'en, 'en zeh bula' tenilh. ⁷ Noah 'en chah Yak'usda buba 'alha' yint'ah. 'I be ndet 'aw chawhes'en whúnts'i, ndet Yak'usda 'uyúlhni, "Huwondle 'aw 'et whuz de whélts'ulh." 'Et huwa whenuljut hoh ndi ts'i cho 'i 'uyínla. 'Et huwa Noah hikoo húdelhts'i, 'en ts'iyawh hubúlhyih. Ndet ndi ts'i cho 'uyínla, 'i bugha ndi yun k'ut nduhóolcho hoh dune huba nahesda. Nts'e na'a hoh be 'alha 'uhoont'ah be

ts'ah'un na'a 'int'ah ts'inli, Noah 'en chah whuz na'a Yak'usda buba 'alha' yint'ah sulii, 'i be ts'ah'un dune inle.

Abraham buba 'alha' uhoont'ah

⁸ Abraham, 'en chah Yak'usda ndi yúlhni, “Udun yun k'uz tonya. K'at lih t'eh njan yun k'ut 'et nye'hooldzun whutele.” 'Et be 'alha' uhoont'ah be Abraham whuz na'a yuk'úne' 'ust'en. 'Et nts'e teyalh 'aw nt'éoonízun 'et whunts'ih 'aw 'et tezya. ⁹ Be 'alha' uhoont'ah, 'i be ndi yun yuts'u yoozi, 'i bube'hooldzun tele. 'Et njan yun k'ut 'uts'un keyah whut'en unli, 'et whuz na'a njan yun k'ut usda. Bun bet zeh whut'i. Ndunnah Isaac 'ink'ez Jacob 'en chah 'en k'una'a bun be zeh huwhut'i. 'En chah ndi Abraham ye yuts'u náhezya, 'en bulh bube'ildzun whutele. ¹⁰ 'Et njan keyah 'ilhuz 'uwhtet'ilh, 'et Yak'usda, 'en 'uhóonla, 'et Abraham huba ilh'i hoh bun be zeh 'ant'e inle. ¹¹ Be 'alha' uhoont'ah, 'i be Sarah 'en chah Yak'usda ye ulhtus, 'i yutl'anaho'ai wulchan ka. Tube ye 'un uzulh 'aw buyaz hóle buba cha'hóot'ah. 'Et whunts'ih nts'e na'a Yak'usda yuts'ú hoozi, Sarah nt'éooninzun Yak'usda 'aw yula dootnih ghait'ah. ¹² 'Et huwa 'ilhunuh dune, 'en tube hoonyan k'et 'ants'i dazsai li'int'ah, 'et whunts'ih yé dinde hulai. Nduk sum 'et 'i bundíneltsuk 'ink'ez taba sai, 'i 'aw oodólto ghait'ah, 'et 'uhuneltsuk.

Ndunnah 'uda Yak'usda huba 'alha' yint'ah, 'en ts'iyawh 'awhuz huba 'alha' uhoont'ah hoh whulh yahadla

¹³ Ndunnah 'uda Yak'usda huba 'alha' yint'ah, 'en ts'iyawh 'awhuz huba 'alha' uhoont'ah hoh

whulh yahadla. 'Et ndai Yak'usda yé buts'ú na-hezya, 'i 'aw butl'acháyizulh. 'Et whunts'ih ndai nus huho'en, 'et huwa 'aw nawh huba cha'hóot'ah. Hubudzi hóont'i hoh huhoontun. 'Ink'ez ts'iyannah 'uhutni, 'aw ndi yun k'ut whut'en चाहílah. 'Ants'i ndi yun k'ut whuk'uhundelh ho' hint'ah. ¹⁴ 'Et dahutetsah whutsuh ndunnah whuz na'a yalhtuk, 'en soo ts'et gaih hoh ts'iyannah wheobuhonulhtun, hedich'oh hubuyun k'ut 'et zeh hukwa' huninzun. ¹⁵ 'Et 'alha ndet yun k'ut whuch'a huzdel, 'et howu nuní hunudeh t'eh, 'et whuz nahutoodelh wule da. ¹⁶ 'Et whunts'ih 'o nus keyah hoonzoo hukwa' huninzun. Njan keyah 'uwhúlhni, 'et yak'uz whuz'ai. 'Et huwa Yak'usda 'en neYak'usda hidáni. 'Ink'ez Yak'usda 'en neYak'usda hiyulhni, 'en 'aw hukwaya chailah, keyah whuti 'et huba lhaóodinla 'et huwa.

Israel hitsuh dedowh, 'en ndi be huba 'alha 'uhoont'ah

¹⁷ Be 'alha 'uhoont'ah, 'i be hoh da Yak'usda Abraham yóolhdzai hoh 'aw 'ilhunuh buye' Isaac Yak'usda bukw'uzdai k'eyilhti 'ink'ez Yak'usda ba yutuzelghelhelh ka. Ndet Yak'usda yuts'ú hoozi hoh buye' buts'ah hainde huteldlai, 'et ts'iyawh hóolhchoot. ¹⁸ 'Ink'ez whutsuh 'uja 'en Yak'usda Abraham yudáni, “Isaac 'en bugha nyédeinde 'en ts'iyawh whusahátedulh.” ¹⁹ 'Et whunts'ih Isaac, 'en Yak'usda bukw'uzdai k'eyítelhtelh whutsuh Abraham whunalnik Yak'usda daja yudáni. 'Et huwa 'et dunínzun, Yak'usda 'en soo 'últus hoh Isaac dazsai t'eh, 'et whunts'ih yahadla tah dinaidutéltih. 'Ink'ez 'alha 'uhoont'ah, yahadla hanáyalhti li'yinla. ²⁰ 'Ink'ez be 'alha 'uhoont'ah,

'i be ndet ts'iyaintsuk whusaóotekulh ka, Isaac, 'en Yak'usda yoodalhkut, ndunnah Jacob 'ink'ez Esau bulh buts'un wúzoo ka. ²¹ Be 'alha 'uhoont'ah, 'i be Jacob dawhénintsai hoh Yak'usda yoodalhkut Joseph buye'kah buts'un wuzoo ka. 'Et dutuz nichandunuti hoh Yak'usda ts'un teni' nalhdzin. ²² 'Ink'ez be 'alha 'uhoont'ah, 'i be Joseph 'aw 'et buyiz lait'ah whéninle hoh Israel whudune Egypt yun k'ut whuch'a nahutedulh hoh hubugha hubulh yaílhtuk. 'Ink'ez buts'un 'i chah dahítelilh, 'et hubudáni.

Moses buba 'alha 'uhoont'ah

²³ Hoh da Moses whuzdli, 'en ski daldzoo, 'et huwa be 'alha 'uhoont'ah, 'i be be'abá 'ink'ez be'ama chah, hubudayi cho daja ni, 'aw hik'una'a cha'inil, 'et k'us tat sanun nduhóolyez 'et be'abá 'ink'ez be'ama 'et nuhínulh'i. ²⁴ Moses 'aw 'et k'enényi hoh Pharaoh butse', 'en buyaz hiyúlhni, 'et be 'alha 'uhoont'ah, 'i be nduhíyulhni 'ilhuz ch'a oobunésjoot. ²⁵ 'Et k'us Yak'usda, 'en bulh tube lhat hoontsi' dzuh notezut, 'et whuz na'a Moses 'utahahó'ai. 'Astl'iyaz lubeshi be hootét'i, 'aw 'et ilah 'utahahó'ai. ²⁶ Christ 'en bugha ndunnah Egypt whut'en, 'en Israel hits'uh hainde hubuch'a yahalhtuk. 'Et Moses njan duninzun ndi buch'a yahalhtuk, 'et Egypt whuhubudayi cho daneltsuk sooneya, 'i ts'iyawh ba nus yinzoo ho' 'int'ah. Yak'usda, 'en nts'e na'a hoh hube'ildzun huba k'elhla whutele, 'et huba neóoni'ai, 'et huwa 'et ndúhoont'ah zeh Moses hukwa ités'en. ²⁷ Yak'usda chast'en, 'en whuz na'a 'ants'i ya'en hukw'u na'a 'uja, 'et huwa huba howa whulna whechaítsaz. 'Et huwa be 'alha 'uhoont'ah, 'i be yun k'ut

Egypt whuch'a nasja. 'Aw hubudayi cho ye yulh hunilch'e, 'i Moses 'aw yé chaniljut. ²⁸ Be 'alha 'uhoont'ah, 'i be Moses ts'iyaintsuk Yak'usda k'une' 'ust'en. 'Et huwa ndet koo 'uskai be hoodel'en, 'et lizas whutus lhuseya. 'Et huwa koo 'uskai be wheoodutet'en, 'udechoo huwhuzdli, 'en ndun lizas buzoolhghelh ghait'ah. ²⁹ Ndi ya too dulk'un, 'i Yak'usda huba lhch'a 'úyinla 'ink'ez yun whudezgi hoh be 'alha 'uhoont'ah, 'i be hik'ut naníndel. 'Et Egypt ba nehughan, 'en chah huba huntezdel hoh ts'iyawh too hubanghan.

'Uda lhanah huba 'alha 'uhoont'ah, 'i be whuch'a' honílhde

³⁰ Be 'alha 'uhoont'ah, 'i be Jericho keyah 'et skwunlai 'o 'at nat dzin 'et whunahudedulh hoh khunyaz hukw'elh'az ndi tse dutai, 'i whunasá'a, 'i nanánkat. ³¹ Be 'alha 'uhoont'ah, 'i be ndun ts'eke 'ul'en, Rahab hiyúlhni, 'en ndunnah Moses ba nunúl'i, 'en bula' tenilh ka bukoo dábuninla. 'Et huwa ndunnah Yak'usda k'unucha'ust'en, 'en 'aw hubulh dachaitsal. ³² 'Aw 'et njan lhe'whultsuk be 'alha 'uhoont'ah k'une' hust'en, ndunnah hulai k'et 'aw ts'iyawh hubugha nuhwhudóosni ghait'ah. Gideon ndet 'uhóonla. Barak 'en chah. Sampson, Jephthah, David, Samuel, 'ink'ez nus whunilh'en, 'en ts'iyawh, ³³ be 'alha 'uhoont'ah, lhelhdun keyah whut'en, 'en chah ts'iyawh buch'a' hunilhde. Ndet ts'ah'un na'a 'uhoont'ah, be 'alha 'uhoont'ah, 'i be 'uhuhóonla. Ndet Yak'usda buts'ú hoozi, be 'alha 'uhoont'ah, 'i be bube'ildzun whutele t'ehoninzun. Be 'alha 'uhoont'ah, 'i be Yak'usda ndi khunaiti, lion hiyúlhni, 'i hizek lhts'una' hoonla hubundóolhdah whuch'a. ³⁴ Be 'alha 'uhoont'ah, 'i be kwun

dezk'un, 'i chah nahinelhno. Yak'usda ch'a hudetni, 'en tes cho be hubuhuteghan inle, 'et whunts'ih be 'alha 'uhoont'ah, 'i be buch'a hudujih. Lahít'ah 'en chah 'i be ulhtus nahusdli. Lhuhutedúghan ts'ih hutezdel hoh 'et chah be 'alha 'uhoont'ah, 'i be hilhtus sulí. 'Et whuz na'a hubulh lhúhudughan, 'en chah hubube oonújut hiyida'ai 'et whuz na'a whenábuhunanyoot.

³⁵ Be 'alha 'uhoont'ah, 'i be bulunah ts'ekoo bughu yahadla chah zeh dinahudidel 'ink'ez bughu nahundel. 'Ink'ez 'uyoon chah dzuh nubuhulhdeh, 'et whunts'ih be 'alha 'uhoont'ah, 'i be zeh hedich'oh 'aw hubula nahudutetnih hukwa cha'hunízun. 'Et 'o nus hoonzoo hukw'u na'a dinabudutéleh 'et nahohooté'ah. ³⁶ 'Et 'uyoon, 'en bughu hedlo 'et hoh hubuhóolhdzai, 'Et bulunah hubuhoolhtsas. 'Ink'ez bulunah tl'oolh be hubuhulhghel 'ink'ez tsak'ebuha'ai.

³⁷ Bulunah tse be hubuhanghan. Bulunah dugwut be buyust'e tánuhidezghut. Bulunah chah tinta' hutet'ilh whuts'un bonalht'uk. Bulunah tes cho be hubuhanghan. 'Ink'ez bulunah ndai khunai zuz, sbai teh, sheep teh, 'i ts'iyawh lhelhyoo zuz 'i zeh be dune hinli. 'Ink'ez 'ants'i hoh nuhudelh. Hik'u khútena, 'i whunts'i chahuyít'i inle. Dune dzuh nobuhulhdeh. Lhat hoh hoontsi' k'una'a ne'bahalh'en. ³⁸ 'Et ndunt'ah 'aw ndi yun 'i whunts'i huba soo cha'yildzoo. 'Aw dune chahóot'ih 'ink'ez dzulh tah hoh lhelhts'un náhutudulh. Tse 'an teh k'us yun 'an teh, 'et huwhut'i. ³⁹ 'Et ndunnah ts'iyawh be huba 'alha 'uhoont'ah, 'et huwa hoonzoo k'una'a bughi yaintuk. 'Et whunts'ih ndet hubuts'u hoosdzi, 'aw butl'acháhoozulh. ⁴⁰ Whuz na'a nuwheni ts'iyawh nús t'eh, Yak'usda 'o nus hoonzoo

neba' 'uhóonla. 'Et whuz na'a ndunnah ts'iyawh nuwheni ts'uhoolah t'eh, ndet hoh Yak'usda butsu' hoozi, ne'et 'aw ts'ah'un na'a lhadúlya hoole ghait'ah.

12

Neba 'alha 'uhoont'ah, 'i be lhghu naztoolghas

¹ 'Et huwa ndun whudutésnilh, ndunnah hubugha 'un whudani, 'en Yak'usda be 'ut'en k'ah whunéhunulhtun, 'en hulai k'et, nenat nduhóolcho 'ants'i kw'us li'hint'ah. 'Et huwa ndai neba ndaz, 'i k'ah nenilht'uk, 'i 'ink'ez ndi lubeshi 'aw huwa chahoolna hoh nélhghel, 'i ts'iyawh 'un uztoolhdelh. Ndi Yak'usda ba lhghu naztulwus, 'i neba níwhults'ut hoh howa wulnah whunts'i soo cho whulh ts'ooyin hoh uztoolghas. ² Netsuh ts'ih Sizi Gri uznoolh'en. 'Aw 'en zeh neba bé 'alha 'uhoont'ah dant'ah, 'en ts'ah'un na'a whunénulhtun 'int'ah. 'Ink'ez ndi yun k'ut usda, 'et ye khuna, 'en nduhóolcho hoh neba 'alha 'uhoont'ah neba lhaoodulh'ih 'int'ah. Nus de ye whúntelhnik, butsu'un yékulh, 'et whunts'i lhdulalhgus yulh ínyin inle. Ndai yugha hooya suli, 'i huba 'ants'i 'uhoont'ah inle. 'Ink'ez Yak'usda bukw'usúda cho dezti, 'et nalhni ts'ih nátl'adeda.

Yak'usda khunek yé nelh yailhtuk, 'i khun teh 'ants'i nuhwhuba 'oot'e gunih

³ 'Et Sizi daja 'et soo cho hubugha nuní noohzut. 'Et ndunnah lubeshi 'ulh'en, 'en ts'iyawh hich'a detni, 'et whunts'ih soo whechaítsaz. Nuhwheni chah ts'iyawh 'en zeh bughu nuní nahdeh t'eh, 'et 'aw ninochtsilh ghait'ah 'ink'ez 'aw lait'ah wahle

ghait'ah. ⁴ Nuhwheni lubeshi ch'a ne'aht'en, tube nuhwhuba huwa whúl'na 'et whunts'ih 'aw hukw'e yachazahdla. ⁵ 'Et Yak'usda khunekti be buye'kah k'una'a nohwhulh 'et whunaoodelhúnah. Ndez na'a nuhMoodihti 'ún whúl'hni,

“Suye'kah ndi khunek be nohwhulh yalhtuk, 'i 'ants'i wúl'h'i gunih.

Ndet tinta' aht'ih hukwa' nuhwhúl'hni t'eh, khun teh nuhwhé'yuh 'ustl'e' 'oohneh gunih.

⁶ 'Et ndunnah neMoodihti buk'entsi', 'en ts'iyawh khunekti be hubulh yalhtuk.

Ndunnah buzkehkah hinli, 'en ts'iyawh huboolhtsas.”

⁷ 'Et Yak'usda khunek ulhtus, 'i be nohwhulh yalhtuk, 'ink'ez whulh whecháhtsaz t'eh, 'et t'eh buzkehkah k'una'a nuhwhunulhyeh. 'Et ndan dune simba 'int'ah buye' tink'us 'uja t'eh yuts'ahachahós'al? ⁸ 'Et nuhwheni nehyelh hoh Yak'usda khunek ulhtus, 'i be nohwhulh yalhtuk t'eh, 'ink'ez ts'iyawh whuz na'a 'ilhunuh ts'inli hoh uzneyi, 'et 'aw buk'unucha'zaht'en t'eh, 'aw nuhwhé'abá hoolah, 'ink'ez Yak'usda buzkeh chahlah hoh 'aht'ah. ⁹ Njan 'o 'un chah 'ún whudusni, ndi yun k'ut ne'abákah 'en khunek ulhtus, 'i be neyulh yahalhtuk 'ink'ez buk'úne' ts'ust'en. 'Ink'ez Yak'usda, 'en neyégha be'aBá ts'utni, 'en ne'aBá deggha nus dézti 'int'ah, 'en 'o nus butl'a'úzduoolyelh ts'ah'un na'a ndi yun k'ut uzdutelts'ilh huba. ¹⁰ Ndi yun k'ut ne'abákah 'astl'iyaz zeh hubulh 'uts'int'ah, ndet deggha nus neba hoonzoo, 'et t'ehoninzun, 'et whuz na'a khunek ulhtus, 'i be nehunelhyi. 'Et whunts'ih Yak'usda ne'aBá, 'en ndet 'ilhuz wheni neba

whutezoo k'una'a khunek ulhtus, 'i be nelh yailhtuk. 'Et 'en k'una'a 'o 'un lubeshi neghu hoolah ts'oole ka. ¹¹ Nts'e na'a ts'ah'un na'a khunek ulhtus, 'i be nelh yaintuk hoh uznezyi, whulutah teh whuts'uzdutnik, 'et whunts'ih hukw'elh'az 'et whuz na'a uznezyi t'eh, 'et t'eh soo ts'ah'un 'int'ah dune uztele hoh Yak'usda nalh ts'ah'un na'a lhts'un uztet'ilh.

Yak'usda bughunek khun teh bula dohtnih gu-nih

¹² 'Et huwa 'ants'i ninéhtsai li'aht'ah hoh nuhan naintle 'ink'ez nuhwhugwut chah lait'ah suli t'eh, soo 'o 'un 'oohneh ghait'ah hoh ulhtus naoolhtsilh. ¹³ Nuhke ba ti chah lhk'odez'a naholhtsilh. 'Et whuz na'a ndunnah nuhtah lahit'ah 'en tinch'a hooya ghait'ah, 'et k'us soo hilhtus na'hutedle. ¹⁴ Ts'iyannah ts'un ts'ah'un na'a lhts'un 'ooht'e hukwa' 'ooht'en. Lubeshi bughu hoolah dune wahle hukwa 'ooht'en. 'Et whu'et, 'aw neMoodihti ts'oo'en ghait'ah. ¹⁵ Soo cho nuhtah nuhwhenich'oh nuhwhulhutsinkah bughohle! Doo ka sih Yak'usda ye unzoo, 'i hiye ghoya. 'Et whuz na'an nduhooja t'eh, 'et bulunah nuhwhutah ntsi' bulh nuni hunuzut wule. 'Et ndihínt'ah t'eh, 'et 'en hubugha lhanah ntsi' bulh nuni hunuzut hutele ho' hoont'ah. ¹⁶ Doo ka sih nuhtah bulunah, 'uyoon ts'ekoo k'us dune bulh lubeshi wulhchoot whuts'u nocht'uk. K'us Esau k'una'a 'en Yak'usda bughohdloh. 'En 'udechoo whuzdli 'int'ah 'ink'ez ndai be'abá yuts'u yoozi, 'i bube'ildzun yutele, be'abá nahuyoosdzi, 'i didut buts'itekulh, 'i 'uyinla, 'ilhuh yute'alh zeh k'elha yutez'ai. ¹⁷ T'eoonáhzun hukw'elh'az dáhooja. N dai hoonzoo yuk'eote'alh hukwa'

ninzun, 'et whunts'ih be'abá yuch'a nalhú'a. Lhat hoh huwintse, 'et whunts'ih 'aw be'abá dudeni nahudunoo'ah ghait'ah. Nts'oh dát'en whunts'i, 'aw hiba lhk'enaóodoo'alh ghait'ah.

Ndunnah yak'uz húdelhts'i, 'en hubuts'un ts'utelwus

¹⁸ Ndez whuz na'a 'un whudóosni hukwa 'ust'en, ndunnah Israel buzkehkah, 'aw 'en buk'una'a ilah hoh ndi dzulh Sinai* dune yut'aghunah, 'et 'aw whuz chatésyal. Ndi dzulh ndulhcho dez'k'un, 'ink'ez tsahólhgus cha' hoont'ah. 'Ankw'us 'aw hoonli honoolh'en ghait'ah, 'ink'ez nilhts'i dus cho chah hoonli. ¹⁹ 'Et Yak'usda ba be ts'újih, 'i chah hidíts'o 'ink'ez Yak'usda yalhtuk, 'et chah hódants'o. 'Et ndunnah yudánts'o, 'aw 'o 'un hidóots'o hukwa cha'hunízun. 'Et whuz na'a hits'u tedudli 'aw 'o 'at huwhudutéts'o hukwa cha'hunizun 'et huwa. ²⁰ 'Et Yak'usda khunek butl'a ída'ai, 'et 'aw whulh hooyen ghait'ah 'et huwa. Khunek njan ndutni, “Khunai whunts'i ndi dzulh yut'agheznai t'eh, 'et t'eh tse be hizóolhghelh, k'us k'aza be hiyooch'ih.” ²¹ 'Et huho'en hoh tube whehunelhújoot. Moses 'en whunts'i, “Whenlhujut k'et dulhúduz,” ni. ²² 'Et ndi dzulh bugha nuhwuzdáni, 'aw whuz chatahdulh. K'us ndi dzulh Zion ts'utni, 'i buts'un lghadahdel. Yak'usda khuna, 'en bukeyah whuti 'uhoont'ah. 'Ink'ez keyah whuti Jerusalem ts'uwhútni, 'et yak'uz whuz'ai. 'Et lizas hulai k'et, 'aw uzdooni ghait'ah. ²³ 'Ink'ez ndunnah Yak'usda huba

---

* **12:18** 'Et 'udechoo khunek nuwhuba lhaidinla, 'I k'ut whunulh'en, Moses dzulh Sinai nusiya inle, ni ho' utni. Exodus 19:21-22, 20:18-21, Deuteronomy 4:11-12, 5:22-27

'alha' yint'ah, ts'iyannah 'ilhunahuwúdulh huba whuz'ai. Ndun 'udechoo whuzdli 'en oosdzi, 'en ndunnah bube'ildzun yinli, 'en yak'uz ts'ih huboozi 'uk'une'úsduguz, 'en chah 'et húdelhts'i. Yak'usda 'en ts'iyannah ba naheyelh, 'en chah 'et usda. 'Ink'ez ndunnah ts'ah'un na'a lhadúlya, 'en hubuyegha, 'i chah 'et 'int'ah. ²⁴ 'Et Sizi ndi k'an khunek neba lhaíndinla, 'en neba hubéguz unli, 'en chah 'et usda. 'Ink'ez ndi 'uskai neba nadélt'ik, 'i be nelubeshi ts'iyawh neba hoolah suli, 'et nts'e na'a Abel yuzelghhi hoh buzkai yun nadélt'ik, 'i 'o nus hoonzoo néwhunelhtan, 'et chah 'et whuz'ai. Ndi ts'iyawh 'et whuts'un whets'elghaz.

Yak'uz whuts'un nelh yailhtuk ts'oozólhts'ai

²⁵ 'Et Yak'usda nohwhulh yálhtuk, 'et hubugha nohwhulh yalhtuk, khun dah doohtni gunih! Whunulh'en, ndi yun k'ut 'et ndúbulhni, 'et whunts'ih 'aw hik'unucha'it'il, 'et huwa hoolhtus hoh huba nahezya. K'an 'et yak'uz whuts'un nelh yailhtuk, 'en buch'a nats'ulhúya t'eh, 'et 'o nus dáwhultus hoh neba nahutedeh. ²⁶ Hoh da Yak'usda hubulh yaíltuk hoh ndi yun dulduz. 'Ink'ez doo chah zeh nets'ú hoozi hoh njan ndútni, “Doo chah zeh ndi yun dutelduz. 'Aw 'i zeh ilah, yaz chah ndúhoolcho hoh whudútelduz.” ²⁷ 'Ink'ez ndi khunek, “Chah zeh,” 'utni, 'et ndez na'a néwhunulhtun, ts'iyai ndai 'ulya, 'i ts'iyawh dutelduz. 'Et whuz na'a dullhuk, 'i hoolah whutele. 'Et ndai 'aw ndoollhuk ghait'ah, 'i 'ilhuz wheni 'utet'ilh. ²⁸ Nts'oh huwa hoh nts'e Yak'usda hubudayi cho unli, 'et 'aw nughóotnah ghait'ah. 'Et nets'u whutekulh. 'Et huwa ndi ye unzoo, 'i be ts'ah'un na'a hoh Yak'usda, 'en neba dézti 'ink'ez

neba be óonujut, 'en huba ne'ts'oot'en. ²⁹ Nuwheni neYak'usda kwun ts'iyai delhk'un, 'i 'et ndunt'ah ho' 'int'ah 'et huwa.

13

Ndi yun k'ut lubeshi buch'a nasulhúye

¹ 'Ahoollhyez nuhwhulhutsinkah hubuk'eoohsi'. ² Ndunnah whutsuh da chabuzeh'en, hoonáht'i hoh nuhkoo dáboohlelh. Bulunah lizas tusih 'uhint'ah, 'aw t'eoonuzahzun 'et huwa. ³ Ndunnah Sizi Gri hunedulh 'et huwa tsak'eobaha'ai, bunalhúnih 'ink'ez bula 'ooht'en, 'en bulh tsak'edahla lí'aht'ah 'et huwa. Ndunnah be dzuh neoobahalh'en, 'en chah whuz na'a nuhwhubeni tah 'obulhdzun. Ts'iyawh 'ilho yust'e zeh 'uts'int'ah 'et huwa. ⁴ Lhghuzdelhtsi, 'i ts'iyana ba' hoont'ah, 'ink'ez whudéhti. Lhghu húdelhtsi whu'iz hoh dukw'usti k'ut dawhut'en, 'aw chahóotsi' ho' hoont'ah. 'Et whunts'ih ndan 'uyoon ts'ekoo k'us 'uyoon dune bulh tinta' 'uhut'ih, 'en Yak'usda huba nahuteyeh ho' hoont'ah. ⁵ Nts'e na'a ndi yun delhúts'i huwahli. Ndai k'an 'et aht'i, 'i 'o nus 'uyoo ka daohtni gunih. 'Et huwa neMoodihti njan ndutni, "Aw nuhghu toosya ghait'ah, 'ink'ez nuhla doosnih ghait'ah."

⁶ 'Et huwa nedzi ulhtus whé 'uzdooni, neMoodihti 'en nela 'ut'en 'int'ah. Dune danehulh'en 'et whunts'ih 'aw chats'unoolhújut.

Ndunnah lhelhtsun na'a nehóodulh'eh, 'en buk'une' 'ooht'en gunih

⁷ Yak'usda ba 'ilhunahuwúdulh ndunnah nuhtsuh whudélhhdzulh, 'en bunaoolhúnih. 'En

'uhint'ah Yak'usda bughunek be nohwhulh yáhalhtuk. Nts'e na'a niz dak'ez ndi yun k'ut hudélhts'i da hubulh dáhooja, 'et howu nuni noohzut. 'En hiye 'alha 'int'ah, 'en buk'una'a ne'ooht'en. ⁸ Sizi Gri 'en hulhda, k'an dzin, 'ink'ez 'ilhuz wheni chah, 'et zeh ndunt'ah. ⁹ Lhelhts'un na'a 'ink'ez hoontsi' hukw'u na'a dune hohodulh'eh, 'en huboozóhts'a 'ink'ez buk'une' 'ooht'en gunih. Ndai Lizwif hiya'alh, 'i 'ants'i unli ho' 'int'ah. 'Et ndunnah buk'una'a 'uhut'en, 'aw bula 'uwhudóneh ghait'ah. 'Et huwa ye unzoo, 'i be whuz na'a nedzi yuh dez'ai t'eh, 'aw 'et zeh ts'ah'un 'uhoont'ah. ¹⁰ Nuwheni Sizi Gri buba 'alha' yint'ah 'uyoo Yak'usda bukw'uzdai ts'it'i. 'Ink'ez ndai Yak'usda bukw'uzdai neba k'eínkat, 'i ts'oo'alh huba' hoont'ah. 'Et whunts'ih ndunnah Lizwif ndi yun k'ut bun cho but'ah ne'hút'en, 'aw hiyoo'alh ghait'ah, 'aw whuz na'a butl'achahoolts'ulh. ¹¹ 'Et náwhulnuk degha nus dezti khunai buzkai, ndet degha nus whudézi, lubeshi ba 'et whuz dainínkai. 'Et ndi khunai buyust'e, dune whut'i, yoo 'az ts'ih hidélhk'un. ¹² 'Et whuz na'a zeh Sizi keyah whuti whunanesduti'oo dati 'o 'az ts'ih 'et dzuh nuhiyulhdzut. 'Et hoh dich'oh duduzkai, 'i be Yak'usda ba 'udun neninínla. ¹³ 'Et huwa ts'uwhut'i 'o 'az ts'ih, nts'e Sizi Gri 'int'ah, 'et nuwheni chah 'et 'uts'oot'e. 'Ink'ez nts'e na'a hoh hooya hiyulhtsi, nuwheni chah ts'uhóolhchoot. ¹⁴ 'Et ndi yun k'ut 'aw keyah 'ilhuz 'uwhutet'ilh hoolah ho' hoont'ah. 'Et whunts'ih ndet keyah 'ilhuz 'uwhutet'ilh, 'et whuz de whélt'sulh, 'et zeh hukwa ts'ités'en. ¹⁵ 'Et huwa Sizi Gri boozu bugha 'ahoolhyez Yak'usda chanailya uzdóoni.

'Et whuz na'a Yak'usda uzdóolhti. ¹⁶ 'Et hoonzoo 'uwuhulh'en 'ink'ez ts'iyawh 'ilho lhula' daht'en, 'et khun whunaoodoolhúnah gunih. 'Et whuz na'a Yak'usda bugha whut'aih, ts'iyawh 'et tube hóont'i. ¹⁷ Nuhtsuh whudéldhdzulh, 'en hubuk'une' 'ooht'en 'ink'ez hubutl'á' dudoolhúyelh. 'En nuhzul nuhwhuba ghuhindli 'uhint'ah 'et huwa. 'Ink'ez nts'e na'a nuhwhuba highunli, 'et hube 'ut'en whugha Yak'usda but huteyin. 'Et huwa soo ts'ah'un na'a niwhúnah'aih. 'Et whuz na'a ndaht'en t'eh, 'et ndunnah whutsuh whudéldhdzulh huhót'i hoh Yak'usda ba nuhghú hoole huba' hoont'ah wule. Khun teh nuhwheni nuhgha khunani wahle gunih. 'Et ndaht'en t'eh, 'et zeh nuhwhuba whutézoo.

Neba tenadoohdli

¹⁸ Ts'ah'un na'a t'ets'oninzun neyuh ts'ih bugha t'ets'oninzun, 'i 'aw hoonliyaz hoontsi' bughah hoolah. Whuz na'a zeh ts'otétun hukwa 'uzn-inzun. Whuz na'a neba tenadoohdli. ¹⁹ 'Et 'o 'un chah nuhts'u tédusdli, suba tenadoohdli, 'et sih 'aho Yak'usda nuhts'ó tl'anasoolhtelh.

Ye unzoo, 'i nohwhulh 'óot'e

²⁰ 'Aw 'et Yak'usda 'en be nedzi ts'ah'un 'oot'e negha óoni'ai, 'en neMoodihti Sizi Gri buzkai be neba nadélt'ik, 'et huwa yahadla tah dinaidilhti. 'En sheep ghunli ncha 'int'ah. 'Ink'ez ndi 'uskai 'i be 'ilhuz wheni khunek neba lhaídinla, 'i ho' 'int'ah. ²¹ 'Et Yak'usda soo ts'ah'un na'a lhadulya nuhtelhtsilh, 'et whuz na'a nuhwhuba tenadutesdli. 'Et hoh Yak'usda nts'e na'a nuhts'u hukwa' ninzun, 'et ts'iyawh huba 'uwháhla. 'Ink'ez ndai Yak'usda Sizi Gri be'et nuhwhuba 'uwuhulh'en, 'et 'uhóonla t'eh, 'et nduhóolhcho hoh

hootét'i. 'En zeh 'ilhuz wheni buba ts'odóolhti.
'Et ndoh honeh. ²² 'Et sulhutsinkah, soo cho
nuhts'u tédusdlih ndi khunek 'i be nus nóoht'uk,
'i ts'iyawh soo cho óozelhts'ai 'ink'ez nuhwhuba
'alha 'oot'e. 'Et whunts'ih 'aw lhat 'uk'echá'iduguz.
²³ Nelhutsin Timothy tsak'esda, 'en 'aw 'et tinánja,
'et t'ewhunoozhéh hukwa' nuszun. 'Et 'aho
whusanája t'eh, 'en bulh nuhts'un tadút'us.
²⁴ Nuhtsuh whudélhdzulh chah, 'ink'ez dune
Yak'usda bube'ildzun, 'en chah suba dahooja
budóohni. Yun k'ut Italy whut'en, 'en chah dahooja
nuhuwhútni. ²⁵ Nuhwheni ts'iyawh ndi Yak'usda
ye unzoo, 'i nohwhulh 'oot'e nuhwhuba hukwa'
nuszun. 'Et ndoh honeh.

**Yak'usda bughunek: k'andit khunek neba
lhaidinla
New Testament in Carrier, Southern (CA:caf:Carrier,
Southern)**

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Carrier, Southern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Carrier, Southern [caf], Canada

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Carrier, Southern

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

f3f87939-bb58-59c1-9788-d872c7ab79b0